

STALIŠČE IN PREDLOGI GZS K PREDLOGU ZAKONA O JAVNEM NAROČANJU (ZJN-3)

Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Status dokumenta: uradno stališče
Datum dokumenta: 29.5. 2015

Pri strokovnem usklajevanju sodelovala: Delovna skupina GZS za javno naročanje
Komisija GZS za gospodarsko pravo

UVOD

Predlog zakona o javnem naročanju, kot je bil posredovan v javno obravnavo z manjšimi izjemami, v ničemer ne bo prispeval k spremembi javnonaročniške kulture v Sloveniji.

Predlog zakona je nedosleden, površen in v mnogočem še manj ugoden za ponudnike. Načelo sorazmerno med naročniki in ponudniki (izvajalci) ni upoštevano, prav tako pa tudi ne načelo gospodarnosti.

Predlog zakona v ničemer ne rešuje dosedanjih težav z javnim naročanjem. Menimo celo, da bo zaradi pojmovne nedodelanosti povzročal nove težave. Hkrati se javnim naročnikom, za katere ocenjujemo, da v veliki večini primerov niso primerno usposobljeni izvajati javna naročila, daje še več možnosti izbire, diskrecije, ki je po naši oceni ne bodo sposobni upravičiti.

Gospodarska zbornica Slovenije je v okviru Delovne skupine za javno naročanje, ki jo sestavljajo tako ponudniki kot naročniki iz številnih gospodarskih dejavnosti že pred časom na Ministrstvo za javno upravo posredovala izhodišča za spremembo javnonaročniške zakonodaje.

Izhodišča gospodarstva niso nova. Nanje opozarjamo že vrsto let, pri čemer država še danes očitno ne razume pomena javnega naročanja z vidika konkurenčnosti Slovenije, zagotavljanja socialnega standarda Slovenije in dviga poslovne kulture slovenskega gospodarstva. Še več. Država je aktivno podpirala neplačevanje prispevkov, davkov, neizpolnjevanje dogovorjenih obveznosti v poslovnih verigah in še več, skozi uporabo merila najnižje cene in nepoznavanja predmeta javnega naročanja.

Zato so predlogi gospodarstva usmerjeni v izboljšanje celotnega sistema javnega naročanja, vendar je mačehovski odnos države do tega področja, to onemogočal. Vse za ceno javno finančne stabilnosti, kar se odkrito kaže v poceni produktih, slabši kakovosti projektov, plačilni nedisciplini in ironično v manj plačanih davkih in prispevkih ter velikokrat tudi neplačilu delavcev.

Ministrstvo ni v ničemer sledilo utemeljenim predlogom gospodarstva prav tako pa bi lahko z bistveno večjim vključevanjem deležnikov, ki so ponujali svojo pomoč, znanje in kompetence, pripravili po naši oceni bistveno boljši osnutek novega zakona.

Slaba zakonodaja, še bolj pa slaba izvedba postopkov javnega naročanja, vključno s predpripravo in izvedbo naročila, nas lahko stane milijone, če ne celo milijarde evropskih sredstev. Naša neučinkovitost na tem področju je že legendarna, zato se zavzemamo za boljše javno naročanje in konkretno predlagamo boljše rešitve, ki bodo to omogočile. Vendar se bo morala tudi država odločiti ali je nizka ponudba res ugodnejša za državo in njene državljane.

K POSAMEZNEMU ČLENU OSNUTKA PREDLOGA ZAKONA O JAVNEM NAROČANJU (ZJN-3)

2. členu

Predlagamo, da se spremeni 3. točka prvega odstavka 2. člena, in sicer tako, da se glasi:

»3. „gradnja “ pomeni izvedbo gradbenih in drugih del in obsega gradnjo novega objekta, rekonstrukcijo objekta in odstranitev objekta ter inštalacijska dela;«

Obrazložitev:

Definicija ni skladna z definicijo v Zakonu o graditvi objektov, zato predlagamo uskladitev s 7. točko, prvega odstavka 2. člena ZGO-1. To je potrebno tudi z vidika opredelitve širine predmetov javnih razpisov, ki se nanašajo na izvedbo gradbenih del, med katerimi je recimo rekonstrukcija, kar po direktivi neposredno ni zajeto v definicijo, vendar ocenjujemo, da bomo na ta način odpravili dvome.

Predlagamo, da se »beseda« proračun v 29. točki 1. odstavka 2. člena nadomesti z besedno zvezo »...obsega sredstev, namenjenih izvedbi javnega naročila s strani...«.

Obrazložitev:

Menimo, da proračun uporabnika ni primeren izraz, saj lahko povzroči nejasnost med naročniku in ponudniki, zato predlagamo poenotenje izrazoslovja, ki je že uporabljeno v 1. odstavku 65. členu predloga ZJN-3, kjer se omenja sklep o začetku postopka, v katerem navede vir in obseg sredstev, namenjen izvedbi javnega naročila. Gre torej za namensko zagotovljena sredstva za izvedbo javnega naročila.

Predlagamo, da se 5. točka 1. odstavka 2. člena dopolni s stavkom »Projektiranje se uvršča med javna naročila storitev, razen, kadar se izvaja skupaj z gradnjo.«

Obrazložitev:

Dikcija 2. točke 1. odstavka 2. člena ni dovolj jasno formulirana. Dikcijo bi bilo mogoče razumeti na način, da se projektiranje uvršča med javna naročila gradenj, kar pa ni ustrezno, saj je projektiranje tipična inženirska storitev. Iz dikcije 2. točke prvega odstavka 2. člena je sicer razumeti, da se projektiranje uvršča med javna naročila gradenj takrat, ko se izvaja skupaj z gradnjo (projektiranje in izvedba gradnje), toda če določilo beremo skupaj s peto točko istega odstavka istega člena (razen tistih iz druge točke), bi ga bilo mogoče razumeti tudi na način, da se projektiranje uvršča med javna naročila gradenj.

Predlagamo, da se v točki 29. prvega odstavka 2. člena črta besedna zveza »nedovoljeno dogovarjanje« tako, da se točka 29. glasi:

29. »dopustna ponudba« je ponudba, ki jo predloži ponudnik, za katerega ne obstajajo razlogi za izključitev in ki izpolnjuje pogoje za sodelovanje, njegova ponudba je skladna s tehničnimi specifikacijami in z dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila ter ustreza potrebam in zahtevam naročnika, je prispela pravočasno, pri njej ni dokazana korupcija, naročnik je ni ocenil za neobičajno nizko in cena ne presega proračun naročnika, kot je določen in dokumentiran pred začetkom postopka javnega naročanja.

Obrazložitev:

Pripomba in predlog sta redakcijske narave, saj je nedovoljeno dogovarjanje po naši oceni, že del širše definicije korupcije, kot jo opredeljuje Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije. V kolikor pa je z besedno zvezo »nedovoljeno dogovarjanje« mišljena aktivnost ponudnikov na področju omejevanja konkurence potem, se z vašo definicijo strinjamo. Ob tem bi želeli opozoriti tudi na določeno specifičnost, ki je ta dikcija ne upošteva; torej, da lahko vsaj tisti javni naročniki, ki niso proračunski uporabniki, manjša manjkajoča sredstva zagotovijo s prerazporeditvijo iz drugih postavk (v primeru sprememb na trgu lahko naročnik napačno oceni vrednost naročila). Zato je mogoče razmisliti o spremembi zadnjega stavka, ki bi to uredila.

3. člen

Predlagamo, da se doda nov 3. odstavek, ki se glasi:

(3) Pri izvajanju javnih naročil mora naročnik upoštevati uveljavljena nacionalna ali mednarodna pravila stroke za posamezno področje naročanja (za gradnje Posebne gradbene uzance, FIDIC pogodbe, ali druga mednarodno priznana pravila v EU) in za njihovo izvajanje zagotoviti ustrezno usposobljene kadre oz. izvajalce.

Obrazložitev:

Ugotavljamo neustrezno usposobljenost in premajhno odgovornost javnih naročnikov pri javnem naročanju in neupoštevanje temeljnih pravil vezanih na poslovanje posameznih gospodarskih panog oziroma dejavnosti doma in v svetu.

5. člen

Predlagamo, da se prvi odstavek 5. člena spremeni tako, da se glasi:

»(1) Javno naročilo ne sme omejevati konkurence med ponudniki.«

Obrazložitev:

Besedilo prvega odstavka določa: »Javno naročilo ne sme neupravičeno omejevati konkurence med ponudniki, zlasti, če je javno naročilo izvedeno tako, da neenakopravno obravnava gospodarske subjekte.« Besedilo drugega odstavka pa določa: »Naročnik v postopku javnega naročanja ne sme omejevati možnih ponudnikov z izbiro in izvedbo postopka, ki je v nasprotju s tem zakonom, pri izvajanju javnega naročanja pa mora ravnati v skladu s predpisi o varstvu oziroma preprečevanju omejevanja konkurence.« Ni povsem jasno, zakaj se spreminja prvi odstavek 7. člena ZJN-2, ki bistvo načela zagotavljanja konkurence bolj koncizno povzame. Prvi odstavek 7. člena ZJN-2 je prepovedoval omejevanje konkurence, predlog prvega odstavka 5. člena ZJN-3 pa prepoveduje le

neupravičeno omejevanje konkurence, pri tem pa ni povsem jasno, kdaj bi bila omejitev konkurence upravičena. Direktiva 2014/24/EU glede načela zagotavljanja konkurence uporablja izraz »umetno omejevanje konkurence«, ki je podano, kadar je javno naročilo zasnovano z namenom, da neupravičeno zagotavlja boljšo oziroma slabšo obravnavo nekaterih gospodarskih subjektov (člen 18). Po naši oceni je drugi stavek prvega odstavka v nasprotju s prvim stavkom prvega odstavka in z drugim odstavkom tega člena.

Predlagamo, da se beseda »zaposli« v 3. odstavku 5. člena nadomesti z besedo »sodeluje«.

Obrazložitev:

Zaposlovanje je izraz, ki je povezan z delovno pravno zakonodajo, zato ocenjujemo, da je primernejši izraz, ki se uporablja tudi terminološko v 1. odstavku 94. člena predloga ZJN-3, sodeluje. Sodelovanje s podizvajalcem je namreč poslovno razmerje med dvema poslovnima subjektoma.

9. člen

V opredelitvi »osebe javnega prava« v točki c) četrtega odstavka je kot ena od kumulativno določenih lastnosti predpisano, da takšne osebe »večinoma financirajo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava ali so pod upravljavskim nadzorom teh organov ali oseb ali imajo upravni, vodstveni ali nadzorni organ, v katerega več kot polovico članov imenujejo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava«. Ustrezneje bi bilo določiti kot pogoj, da so financirane v višini več kot 50 % iz sredstev državnih, regionalnih ali lokalnih organov. Menimo, da bo v nasprotnem primeru prihajalo do nejasnosti in izogibanju pravilom in namenu javnega naročanja.

Predlagamo, da se za potrebe 3. odstavka 9. člena jasneje določi, ali mora biti takšno združenje oseba javnega prava ali je lahko tudi oseba zasebnega prava.

Predlagamo, da se spremeni oz. dopolni 10. odstavek 9. člena, in sicer tako ,da se glasi:

»Za naročnike v skladu z 2. odstavkom 9. člena se zakon za vsa naročila, razen izjem (kjer se zakon ne uporablja), uporablja z upoštevanjem določil za infrastrukturno področje.«

Obrazložitev:

Gre za pripombo k 9. členu v povezavi z 18. členom, kot je v 9. členu zapisano, je Pošta Slovenije kot naročnik že po samem zakonu. Sedaj ni več zapisa, po katerem bi lahko PS izvzeli iz ZJN-2 (klasični sektor), kar bi lahko pomenilo, da v kolikor ne naročamo storitev po členu, ki opredeljuje poštno storitve ali ne gre za izjemo, smo dolžni upoštevati vsa določila kot klasični naročniki (npr. darila za otroke, športne igre..... in drugi poslovno nepotrebni stroški - bi bil limit za uporabo zakona nižji, to je 20.000 €).

10. člen

Predlagamo, da se 10. člen spremeni tako, da se glasi:

»10. člen
(skupine gospodarskih subjektov)

(1) V postopkih javnega naročanja lahko sodelujejo skupine gospodarskih subjektov, vključno z začasnimi združenji. Če želijo skupine gospodarskih subjektov predložiti skupno ponudbo ali skupno prijavo za sodelovanje, naročnik od njih ne sme zahtevati, da imajo določeno pravno obliko.

(2) Kakršni koli pogoji za izvedbo javnega naročila, ki jih morajo izpolnjevati take skupine gospodarskih subjektov in ki so drugačni od tistih, ki veljajo za posamezne udeležence, morajo biti sorazmerni in upravičeni iz objektivnih razlogov.

(3) Ne glede na prejšnje odstavke tega člena mora naročnik od skupin gospodarskih subjektov zahtevati, da po tem, ko jim je javno naročilo oddano, prevzamejo določeno pravno obliko.«

Obrazložitev:

Zaradi jasnosti predlagamo, a se črtajo prvi, drugi in četrti odstavek. Prvi odstavek je prepis prvega odstavka 19. člena Direktive, ki predstavlja generalno varovalko, v primeru čezmejnega naročanja. Glede na to, da slovenskega zakonodaja ne ločuje med izvajanjem dejavnosti kot fizična oseba ali pravna oseba pod pogojem, da so izpolnjeni pogoji za opravljanje določene dejavnosti (mišljeno torej za samostojne oblike izvajanja dejavnosti, kot je samostojno podjetništvo oziroma zasebnništvo itd. ne pa nujno fizična oseba, ki ne izpolnjuje niti pogojev za opravljanje določene dejavnosti). Dejstvo je, da že zaradi javnih, zdravstvenih, socialnih in drugih interesov države in posameznikov določenih dejavnosti ni mogoče opravljati brez določene pravne subjektivitete, ki pa je lahko združena v osebi zasebnika. Torej gre za to, da javni naročniki recimo v Sloveniji ne bodo smeli postaviti pogoja, da s.p. ne sme kandidirati. To je povezano tudi z direktivo o notranjem trgu, ki zagotavlja prost pretok storitev.

Z vidika tega člena tudi za skupine gospodarskih subjektov veljajo vse zahteve, ki so dovoljene, za vsako javno naročilo, torej da sporočijo kadre, ki bodo javno naročilo izpolnjevali. Zato ocenjujemo, da je to nepotrebno, v Direktivo pa je bilo umeščeno zaradi navezave na prvi odstavek 19. člena Direktive.

Smiselno je torej ureditev 10. člena nameniti samo skupinam gospodarskih subjektov in njihovem »skupnemu« nastopu na razpisu. ZJN-3 v 10. členu ne daje naročniku podlage, da bi od skupine gospodarskih subjektov zahteval predložitev ustreznega akta o skupni izvedbi naročila, kot to omogoča 4. člen ZJN-2, saj to ne bi bilo skladno z Direktivo. Po drugi strani šesti odstavek 10. člena osnutka ZJN-3 omogoča, da po tem, ko jim je javno naročilo oddano, prevzamejo določeno pravno obliko, če je to nujno za zadovoljivo izvedbo naročila. Menimo, da je to nujno, saj že pravna varnost naročnik kot tudi ponudnikov narekuje, da vsaj pogodbeno dogovorijo sodelovanje oziroma način sodelovanja. Takšna zahteva po naši oceni napolnjuje standard »zadovoljiva izvedba javnega naročila«.

21. člen

Pozdravljamo določbo 2. odstavka 21. člena, pri čemer izpostavljamo samo vprašanje, koliko je takšna določba v nasprotju ali pa celo zožuje pravice do dostopa do informacij

javnega značaja na podlagi 10. a člena zakona o dostopu do informacij javnega značaja. Tam namreč ni omejitve glede minimalnega zneska.

24. člen

Predlagamo, da se 5. odstavek 24. člena glasi:

»(5) Ocenjena vrednost mora biti veljavna. Veljavna ocenjena vrednost je tista ocenjena vrednost, ki je bila izračunana v času največ 6 mesecev pred poslanim obvestilom o javnem naročilu ali periodičnim informativnim obvestilom ali obvestilom o vzpostavitvi kvalifikacijskega sistema, oziroma če povabilo k sodelovanju ni predvideno, ko naročnik začne postopek javnega naročanja, na primer, kjer je primerno, z navezovanjem stikov z gospodarskimi subjekti v zvezi z javnim naročilom.«

Predlagamo, da se doda nov 6. odstavek 24. člena, pri čemer se ustrezno preštevilčijo odstavki od 6 – 15:

»(6) Način izračuna ocenjene vrednosti mora biti razviden iz dokumentacije o javnem naročilu, ki jo vodi naročnik. Naročnik mora veljavno ocenjeno vrednost objaviti na Portalu javnih naročil ob začetku postopka javnega naročanja. To lahko stori tudi v razponu nominalnih vrednosti, pri čemer lahko najnižja in najvišja nominalna vrednost odstopata od veljavne ocenjene vrednosti največ za 30%.

Obrazložitev:

Zaradi zagotavljanja večje transparentnosti vrednosti javnega naročila, in hkrati za doseganje najboljšega razmerja med ceno in kakovostjo in tudi z namenom zmanjševanja polja nenormalno nizkih ponudb, predlagamo, da se 24. člen dopolni tako, da se kot veljavna upošteva samo zadnja ocenjena vrednost, ki je bila izdelana v času največ 6 mesecev pred javnim razpisom. Hkrati pa predlagamo, da se ocenjena vrednost javno objavi, skupaj z načinom izračuna ocenjene vrednosti, in sicer tako, da je ni določen točen znesek, temveč v razponu, ki pa ne sme biti večji od 30% navzgor ali navzdol od te vrednosti – znotraj tega seveda po prosti presoji naročnika.

Ker gre samo za ocenjeno vrednost, to ne vpliva na možnosti, da bi ne bila izbrana tudi ponudba, ki glede na merilo ekonomsko najugodnejše ponudbe recimo ni še nižja, tudi ob upoštevanju teh 30% pod dejansko ocenjeno vrednostjo.

Na ta način tudi odpravljamo strah zakonodajalca, da naročnik ne bi dobil konkurenčnih ponudb, hkrati pa bi dal neko polje v katerem so ponudbe smiselne in tudi avtomatični signal naročniku, da tiste ponudnike, ki so recimo posredovali ponudbe, nižje od predvidenega razpona, preveri ali njihova ponudba realno odraža možnosti za poplačilo oziroma izpolnitev vseh njihovih obveznosti .

Predlagamo, da se združi 9. in 10. odstavek v enotno besedilo 9. odstavka 24. člena, in sicer tako, da se glasi:

»(9) Če se lahko zaradi predlagane izvedbe gradenj, storitev ali pridobitve podobnega blaga oddajo javna naročila v ločenih sklopih, se upošteva skupna ocenjena vrednost vseh teh sklopov. Če je skupna vrednost sklopov enaka mejni vrednosti iz prvega odstavka 21. člena

tega zakona ali višja od nje, se ta zakon uporabi za oddajo vsakega posameznega sklopa. Če je skupna vrednost vseh sklopov enaka mejni vrednosti iz drugega odstavka 22. člena tega zakona ali višja od nje, se ta zakon uporabi za oddajo vsakega posameznega sklopa na način, kot velja za naročila, katerih vrednost je enaka ali višja od vrednosti iz drugega odstavka 22. člena tega zakona.«

Ostali sklici v tem členu ali drugih členih na prejšnji 10. odstavek se brišejo.

Obrazložitev:

Predlog je redakcijske narave zaradi poenostavitve besedila.

Predlagamo, da se točka a.) 12. odstavka 24. člena spremeni tako, da se glasi:

»a) skupne dejanske vrednosti zaporednih javnih naročil iste vrste, oddanih v zadnjih 12 mesecih ali v proračunskem letu, ob upoštevanju spremembe pri količini ali vrednosti, če so nastale v istem obdobju.«

Obrazložitev:

Predlog je redakcijske narave zaradi večje jasnosti besedila.

27. člen

Predlagamo, da se 1. točka 1. odstavka 27. člena dopolni tako, da se glasi:

»1. javna naročila in projektne natečaje, ki jih razpisuje organ pristojen za komunikacijska omrežja in storitve, katerih glavni cilj je omogočiti končnim uporabnikom zagotavljanje ali uporabo javnih komunikacijskih omrežij ali zagotavljanje ene ali več elektronskih komunikacijskih storitev javnosti.«

Obrazložitev:

Zaradi večje jasnosti je treba določeneje opisati za katere primere gre. Direktiva o javnem naročanju se jasno sklicuje na Direktivo 2002/21/ES o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve, ki se nanaša na regulatorja trga. V Sloveniji je to AKOS.

V 27. členu so predvidene splošne izjeme, za katere se postopki javnega naročanja ne uporabljajo. V osmi točki prvega odstavka ZJN-3 tako predvideva izjemo za: »javna naročila opreme, tehnike ter druga javna naročila za zagotovitev osnovnih pogojev za preživetje oziroma življenje ali takojšnjo preprečitev nastanka neposredno grozeče škode ob naravni ali drugi nesreči, skladno s predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, kadar je vrednost naročila nižja od vrednosti, od katerih dalje je potrebna objava v Uradnem listu Evropske unije«.

Osnetek ohranja besedilo iz sedme točke prvega odstavka 17. člena ZJN-2, zato menimo, da je predvidena izjema preozko določena. Pretekle izkušnje namreč kažejo, da je v izjemnih primerih potrebno postopati mimo postopkov javnega naročanja zaradi neogibne in takojšnje potrebe po dobavi določenega blaga, storitve oziroma gradnje. Zato predlagamo, da se

pogoj vrednosti naročila briše iz določbe, saj ocenjujemo, da že pogoj naravne in druge nesreče v povezavi s pogojem zagotovitve osnovnih pogojev za preživetje oziroma življenje ali takojšnjo preprečitev nastanka neposredno grozeče škode onemogoča morebitne zlorabe. Tako bi bilo npr. na podlagi izjeme mogoče oddati tudi naročila katerih vrednost presega trenutno določen prag, npr. naročila začasne ureditve ceste, ki je bila poškodovana zaradi ujme ali začasna postavitve električnega omrežja ipd.

29. člen

Predlagamo, da se 2. odstavek 29. člena spremeni tako, da se glasi:

»(2) Izjema iz prvega odstavka tega člena velja za javna naročila blaga, storitev ali gradenj pod pogojem, da je povezano podjetje ob upoštevanju vseh njegovih storitev vsaj 80 % skupnega povprečnega prometa, v predhodnih treh letih ustvarilo z opravljanjem storitev za naročnika ali druga podjetja, s katerimi je ta povezan.«

Obrazložitev:

Predlog je redakcijske narave zaradi združitve vsebin posameznih točk.

30. člen

Predlagamo, da se v 6. odstavku 30. člena za stavkom »Zahtevku naročnik priloži predhodno pridobljeno mnenje organa, pristojnega za varstvo konkurence.« doda besedna zveza »za zadevno dejavnost.«

Obrazložitev:

Gre za uskladitev s 35. členom Direktive.

35. člen

Predlagamo, da se 35. člen spremeni tako, da bo zagotavljal varovanje vseh podatkov, ki so jih naročniki že na podlagi veljavne zakonodaje dolžni varovati. Pri tem pa mora naročnik, kljub oznaki zaupno ali poslovna skrivnosti, sam presoditi kdaj se nekaj lahko šteje kot poslovna skrivnost po prvem odstavku 39. člena ZGD-1 ali kot zaupno z vidika transparentnosti javnega naročanja in zagotavljanja možnosti pravnega varstva. Kadar ne gre poslovne skrivnosti pravem pomenu besede, temveč želi ponudnik prikriti celo ponudbo za to, da se ne bo odkrila napaka v njegovi ponudbi, ki bi v fazi revizije privedla do izločitve njegove ponudbe, takšno ravnanje ni dopustno.

Prvi odstavek ne določa dovolj jasno obveznosti varovanja podatkov, ker v pretežni meri zgolj sledi besedilu 21. člena Direktive 2014/24/EU, čeprav je že iz besedila člena jasno, da določa le minimalni standard. Obveznost nerazkrivanja informacij bi bilo potrebno izrecno določiti za osebne podatke, tajne podatke in poslovne skrivnosti v skladu z ZVOP-1, ZGD-1 in ZTP.

Zato predlagamo, da se v prvem odstavku 35. člena podrobneje opredeli dolžnost naročnika varovati podatke, ki se skladno z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1) štejejo za poslovno skrivnost. S predlagano spremembo bi se jasneje opredelila obveznost naročnikov varovati podatke ponudnikov, ki so poslovna skrivnost in ne le podatkov, ki jih za zaupne

označi ponudnik v ponudbi. ZGD-1 namreč v prvem odstavku 39. člena določa, da se za poslovno skrivnost štejejo vsi tisti podatki, za katere s pisnim sklepom tako določi družba. V drugem odstavku 39. člena pa ZGD-1 določa dolžnost varovanja tudi tistih podatkov, ki sicer niso označeni za poslovno skrivnost, a gre za podatke za katere je očitno, da bi nastala občutna škoda, če bi zanje izvedela nepooblaščen oseba.

ZGD-1 v drugem odstavku 40. člena tudi določa, da so podatke, ki so poslovna skrivnost družbe, dolžne varovati tudi osebe zunaj družbe, če so vedele ali če bi glede na naravo podatka morale vedeti, da je podatek poslovna skrivnost. Zato menimo, da bi bilo ustrezno izrecno določiti dolžnost varovanja podatkov, ki so poslovna skrivnost ponudnikov, tudi za naročnike, ki se v postopkih javnega naročanja s temi podatki seznanijo. Predlagana dopolnitev bi tako odpravila vsakršen dvom, ali so naročniki dolžni varovati le podatke, ki jih kot zaupne označijo ponudniki ali tudi podatke, ki se štejejo za poslovno skrivnost skladno z ZGD-1.

Zaradi varstva tajnih podatkov in varstva osebnih podatkov priporočamo, da se 35. členu doda tudi določba, ki bo izrecno določala dolžnost naročnikov varovati tajne podatke skladno z Zakonom o tajnih podatkih (ZTP) in podatke, ki se štejejo za osebne podatke skladno z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1). Nedopustna se namreč zdi ureditev, ki bi naročnikom omogočala razkritje tajnih podatkov ali osebnih podatkov, če teh ponudniki ne bi označili kot zaupne. Osnutek ZJN-3 namreč v prvem odstavku 35. člena predvideva dolžnost varovati le informacije v zvezi s podatki, ki mu jih gospodarski subjekti predložijo in označijo kot zaupne.

Ob upoštevanju zgoraj predstavljenih predlogov sprememb predlagamo tudi dopolnitev četrtega odstavka **35. člena, zlasti predlagamo, da se doda določbo, ki bo določala, da dokumenti v delu, ki se nanašajo na zaupne podatke niso javni, razen v kolikor gre za neutemeljeno določene zaupne podatke.**

Dolžnost naročnikov varovati zaupne podatke, podatke, ki vsebujejo poslovne skrivnosti ponudnikov, tajne podatke in osebne podatke namreč ne sme prenehati z oddajo javnega naročila. Objava teh podatkov lahko namreč razkrije konkurenčne prednosti in slabosti ponudnikov, kar lahko nedvomno negativno vpliva na konkurenčna razmerja med ponudniki. V zvezi s tem opozarjamo tudi na pomanjkljivost, ki jo vsebuje peti odstavek 35. člena, saj ne omenja podatkov, ki se nanašajo na poslovno skrivnost. Določba namreč določa, da mora naročnik po sprejemu odločitve o oddaji javnega naročila ponudniku, ki je oddal dopustno ponudbo, dovoliti vpogled v ponudbo ponudnika, kateremu je naročnik oddal javno naročilo, razen v tiste dele, ki upošteva določbe tega člena predstavljajo zaupne podatke ali gre za tajne podatke v skladu z zakonom, ki ureja dostop do tajnih podatkov ali za osebne podatke, ki se varujejo v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Predlagamo, da se določbo dopolni tako, da bo vsebovala tudi prepoved vpogleda v tiste dele ponudbe, ki vsebujejo podatke, ki so skladno z ZGD-1 opredeljeni kot poslovna skrivnost. Kot smo opozorili že zgoraj, dolžnost varovanja poslovne dolžnosti nalaga že ZGD-1 v 39. in 40. členu, pri čemer tudi tu velja enako kot že prej zapisano – samo v tistih delih kjer je to upravičeno in ne kar povprek.

Prav tako pa smo zaradi nejasnosti pomena in vsebinske vrednosti črtali razlikovanje med popolnim in nepopolnim pregledom prispelih ponudb, saj ni jasno kakšen je namen razlikovanja. Razlikovanje tudi ni razvidno iz 89. člena predloga zakona, ki ureja pregled ponudb. Dodatno pa tudi zato, ker je bilo za nepopolni pregled ponudb določeno, da lahko vsi ponudniki vpogledajo v ponudbo izbranega ponudnika, pri tem pa ni jasno zakaj naročnik ne bi izvedel »popolnega pregleda« in vpogleda omogočil vsem ponudnikom, ki so oddali ponudbe.

36. člen

Predlagamo, da se 3. odstavek 36. člena dopolni tako, da se glasi:

»(3) Za presojo spornih vprašanj se vedno uporablja ponudba oziroma njen uradni prevod v slovenskem jeziku, v primeru, da je bila dokumentacija ali del dokumentacije podan v tujem jeziku in naročnik ni zahteval uradnega prevoda, pa tuji jezik.«

Obrazložitev:

S to dopolnitvijo se jasno opozori, da lahko javni naročnik zahteva ponudbo v slovenskem jeziku.

37. člen

Predlagamo, da se 2. odstavek 37. člena dopolni z novo točko d), ki se glasi:

»d) če ponudnik ali naročnik nimata vzpostavljenih pogojev za uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev.«

Obrazložitev:

Zakon uvaja nove obveznosti tako za naročnike kot za ponudnike. Uvajanje novih tehnologij zahteva dodatne stroške. To pomeni prednost za velike ponudnike, mala podjetja pa bodo ponovno imela težavo z izpolnjevanjem tehničnih zahtev. Zato predlagamo, da se ohrani možnost izjeme, ki dovoljuje tudi možnost naročnika, da ne zahteva dodatne opreme, če za to ni v vzpostavljenih pogojev.

39. člen

Predlagamo, da se za poimenovanje postopkov uporabi dosedanja imena iz ZJN-2, kjer je to mogoče.

Omejeni postopek – Postopek s predhodnim ugotavljanjem sposobnosti

Enostavni postopek – Naročilo male vrednosti

S tem se zagotavlja lažji prehod iz starega zakona v novega. Poimenovanje ni ključno, temveč je ključna vsebina, ki se za njim skriva. Menimo, da bodo s starimi imeni, tisti, ki so do sedaj sodelovali na tak ali drugačen način v okviru javnega naročanja imeli manj težave, kot pa s prilagajanjem na nova, za katera ni nobene potrebe.

41. člen

Predlagamo, da se v 4. odstavku 41. člena za besedno zvezo » predloženih informacij« doda besedno zvezo »iz prvega odstavka tega člena.«

Obrazložitev:

Gre za pojasnilno normo, ki jasno veže predložene informacije na tiste, ki so priloga prijave za sodelovanje v tem postopku. Ob tem pa bi želeli poudariti, da niso predvideni nobeni kriteriji po katerih morajo javni naročniki ocenjevati predložene informacije. To lahko privede do zlorab, zato dodatno predlagamo, da se razmisli o napolnitvi vsebine te »ocene«.

43. člen + ostali členi, ki se nanašajo na merilo kakovosti in cene

Predlagamo, da se določi pravila oziroma standarde za določanje najboljšega razmerja med ceno in kakovostjo (Quality and Cost Based Selection). Prav tako pa menimo, da je potrebno z zakonom zastaviti tudi relativno razmerje med vrednostjo kakovosti in cene/stroškov, pri čemer naj znaša minimalni delež vrednosti kakovosti 70%, kot je to v uporabi v mednarodni praksi (Svetovna banka, Mednarodni denarni sklad). Vse navedeno velja za vrednotenje vseh intelektualnih storitev oziroma uporabi merila ekonomsko najugodnejše ponudbe. Na to opozarjamo predvsem zato, ker gre pri zastavljanju merila ekonomsko najugodnejše ponudbe, kot najboljšega razmerja med kakovostjo in ceno, pri naročnikih za nerazumevanje in hkrati tudi obid namena te določbe. Ne smemo dopustiti, da bi merila kakovosti bil ocenjena na primer z 1%, v ostalem pa še vedno 99% merilo cena. Zato je potrebno postaviti tudi limite, da se to ne bi zaobšlo. Prav tako je treba že ob sprejemu zakona jasno obrazložiti, da merila kakovosti niso neka dodatna merila, kot na primer, »če sprejmeš možnost sprememb naročila s strani naročnika en mesec pred rokom izvedbe prejmeš 10 točk, če dopustiš možnost sprememb dva meseca pred rokom izvedbe dobiš 8 točk itd.« ali podobnih. Takšne prakse se pojavljajo še danes in ne prispevajo h kakovostni, uravnoteženi in predvsem gospodarni izbiri ponudnikov.

V nasprotnem primeru bodo imeli vsi naročniki ogromne težave pri določanju tega nenapolnjenega standarda, ki je predviden s 7. odstavkom tega člena. Predlagamo tudi, da se skupaj s predstavniki strokovne javnosti (strokovna in interesna združenja) na posameznem področju (consulting, inženiring, arhitekturne storitve, gradbeništvo, prevajanje itd.) oblikuje te standarde še pred pričetkom izvajanja tega zakona. Standardi pa morajo biti namenjeni naročnikom po vzoru mednarodnih združenj, ki takšne standarde že poznajo oziroma jih priporočajo, kot je OECD, FIDIC in drugi.

44. člen

Opozarjamo na nejasno določbo točke b) prvega odstavka 44. člena. Drugi stavek točke b) je popolnoma v nasprotju s prvim stavkom. Če ni prispela niti ena dopustna ponudba, del opredelitve katere so tudi »formalne« zahteve glede postopka javnega naročanja, potem ne razumemo, kako lahko sedaj naročniki sploh povabijo k sodelovanju v tem postopku tiste, ki izpolnjujejo formalne zahteve postopka javnega naročanja.

Menimo, da ni pravilno, da se nedopustnim ponudbam iz prejšnjih postopkov, dovoli sodelovanje v tem postopku.

Predlagamo, tudi da se razmisli o skrajšanju roka za prejem prijav v četrtem odstavku 44. člena, na recimo 15 dni, saj je 30 dnevni rok za samo prijavo predolg, sploh, če ga primerjamo z rokom za oddajo ponudb, ki je tudi 30 dni, pri čemer je oddaja ponudbe bistveno zahtevnejša.

Predlagamo, da se 9. odstavek v delu o predloženih informacijah zaradi večje jasnosti, sklicuje na 2. odstavek tega člena.

46. člen

Zakon predvideva, da se lahko pogodba o izvedbi javnega naročila spremeni tekom njene izvedbe brez izvedbe novega postopka, v kolikor taka sprememba ne spreminja splošne narave pogodbe ter pod pogojem, da je bil obseg in vrsta možnih sprememb ter pogoji pod katerimi se lahko uporabijo, predviden že v prvotni dokumentaciji.

Po drugi strani pa zakon predvideva tudi izvedbo novega postopka – postopka s pogajanjem brez predhodne objave v primerih oddaje novih gradenj in storitev, če je bil v osnovnem projektu naveden obseg dodatnih gradenj in pogoji za njihovo uporabo. Postopek se lahko uporabi v roku 3 let od oddaje prvotnega javnega naročila.

Iz analize obeh členov izhaja, da je zakonodajalec določil skoraj identične pogoje za spremembo pogodbe v obeh primerih, pri čemer se v enem primeru pogodba lahko spreminja brez izvedbe postopka, v drugem primeru pa je potrebno izvesti postopek s pogajanjem brez predhodne objave. Pri čemer se slednji izvaja lahko le tri leta po prvotni oddaji, sprememba pogodbe brez izvedbe novega postopka pa nima časovne omejitve.

Menimo, da 1. točka 1. odstavka 95. člena prinaša obilje možnosti za zlorabo določil zakona o javnem naročanju. Marsikateri naročnik bo namreč skozi uporabo tega določila, ki postavlja enostavnejše pogoje, spremenil svojo pogodbo tekom izvedbe del, namesto, da bi se pravilno poslužil postopka s pogajanjem brez predhodne objave. Kar pa nikakor ni v duhu direktive, saj je v njenih uvodnih določbah (opomba št. 50) zapisano, da bi se morali zaradi škodljivih učinkov na konkurenco postopki s pogajanjem brez predhodne objave uporabljati samo v izjemnih primerih, javni naročniki, ki uporabijo to izjemo pa bi morali navesti razloge, zakaj ni razumnih alternativ.

52. člen

Predlagamo, da se vsebina 57. člena zaradi večje preglednosti in jasnosti ter povezanosti med obema členoma vključi v 52. člen.

Predlagamo, da se obvestilo iz točke 11. 1. odstavka 52. člena in 59. člena preimenuje tako, da se glasi:

»11. obvestilo o spremembi pogodbe o izvedbi javnega naročila med njegovo veljavnostjo«

Predlagamo, da se zaradi spremembe nazivov postopkov, skladno s predlogom spremembe iz tega dokumenta, ustrezno spremenijo tudi nazivi obvestil.

Obrazložitev:

Glede na nadaljnjo pravilno uporabo naziva tega obvestila in namena iz katerega izvira, predlagamo, da se izrazoslovje poenoti s izrazom iz 95. člena. To velja poleg 52. člena tudi za člen 95.

63.a člen

Predlagamo, da se za 63. členom doda nov člen, ki se glasi:

»(1) Naročnik mora v vseh primerih, ko za posamezni javni razpis nima usposobljenih kadrov glede na predmet razpisa, v pripravo razpisne dokumentacije vključiti strokovnjake s področja predmeta razpisa, strokovna ali poklicna združenja in druge gospodarske asociacije, pod pogojem, da ne izkrivlja konkurence ter ne pomeni kršenja načel nediskriminacije in transparentnosti..

(2) Strokovna ali poklicna združenja in druge gospodarske asociacije vodijo sezname preverjenih strokovnjakov s posameznih področij javnega naročanja.

(3) Ministrstvo za javno upravo pooblasti združenja in asociacije iz tega člena, da pripravijo pravila preverjanja in postopek vključitve na seznam oziroma razloge za izključitev in sankcije, ki jih mora potrditi ministrstvo.«

Obrazložitev:

Zakon mora opredeliti odgovornost javnega organa, ki pripravlja in izvaja javno naročilo, vključno z odgovornostjo za slabo pripravljena in izvedena javna naročila, ter minimalne kompetence (izobrazba/znanje in strokovne izkušnje/reference s področja predmeta javnega naročila), naloge in pooblastila ter osebno odgovornost strokovnega sodelavca (ekipe) pri javnem naročniku, ki je vključen(a) v pripravo, izvajanje in spremljanje javnega naročila ter ocenjevanje rezultatov. Prav tako naj se za večje investicijske projekte vzpostavi instrument od-govornosti javnega naročnika z imenovanjem odgovornega vodje investicije, ter hkrati določitev pogojev, nalog, pooblastil in odgovornosti odgovornega vodje investicij.

Javni naročniki pogosto ne obvladajo dovolj dobro strokovnega področja področja/storitev, ki so predmet javnih naročil. Zato je včasih nujno vključiti tudi zunanje strokovnjake - ponudnike metodoloških in drugih strokovnih znanj, svetovalnih storitev itd. za pomoč pri pripravi in izvedbi javnih naročil. Take oblike sodelovanja med javnimi naročniki in stroko so v tujini običajna in stalna praksa pri delu javnih naročnikov, saj so stroški tega sodelovanja nepomembni ali vsaj nesorazmerno nizki v primerjavi s tveganji in stroški, ki jih povzročijo slabo pripravljena in izvedena javna naročila. V naši državi je prisotno nezaupanje javnega sektorja glede najemanja strokovnih svetovalnih storitev. Posledice tega so slabo pripravljena in vodena javna naročila, slabi rezultati, dolgotrajne zamude in posledično visoki stroški. Zakon naj postavi strožja merila odgovornosti za kvalitetno pripravo razpisne dokumentacije, ki bodo javne naročnike spodbujala k angažiranju usposobljenih strokovnjakov.

74. člen

Tretji odstavek določa: »Naročnik lahko odstopi od obvezne izključitve iz prvega in drugega odstavka tega člena zaradi pomembnejših razlogov, povezanih s splošnim interesom, kot sta javno zdravje ali življenje ljudi.« Takšna določba je v sistemu javnega naročanja precejšnja novost. Sedanji ZJN-2 je ne pozna. Direktiva 2014/24/EU v tretjem odstavku 57. člena določa, da lahko države članice izjemoma določijo odstopanje od obvezne izključitve iz prvega in drugega odstavka zaradi pomembnejših razlogov, povezanih s splošnim interesom, kot sta javno zdravje ali varstvo okolja. Države članice lahko prav tako določijo odstopanje od obvezne izključitve iz drugega odstavka, če bi bila izključitev očitno nesorazmerna, zlasti če niso plačane le manjše vsote davkov ali prispevkov za socialno varnost, ali če gospodarski subjekt o točnem znesku, ki ga dolguje zaradi kršitve obveznosti

plačevanja davkov ali prispevkov za socialno varnost, ni bil obveščen dovolj zgodaj, da bi lahko ukrepal, kot je določeno v tretjem pododstavku drugega odstavka, pred iztekom roka za oddajo prijav za sodelovanje ali – v odprtih postopkih – roka za oddajo ponudb.

Ureditev, ki je predlagana v tretjem odstavku 74. člena ZJN-3, je glede na obstoječo prakso in tudi glede na direktivo 2014/24/EU neustrezna. Določba namreč pušča naročniku zelo široko polje proste presoje. Direktiva 2014/24/EU državo pooblašča, da lahko izjemoma določi odstopanje od obvezne izključitve, vendar je treba to določbo razumeti tako, da pogoj določi država s svojo zakonodajo, ne pa da odločitev o tem prepusti kar naročniku. Ocenjujemo, da je sklicevanje na izjemo, ki jo direktiva dopušča v tretjem odstavku 57. člena, dopustno le izjemoma, ko javnega naročila zaradi objektivnih razlogov ni mogoče oddati ob upoštevanju zahtev iz prvega in drugega odstavka 57. člena direktive in je to hkrati nujno potrebno zaradi bistvene ogroženosti varnostnih, zdravstvenih okoljskih interesov države članice (direktiva govori o splošnih interesih). Kumulativno morata torej biti izpolnjena dva pogoja: javnega naročila ni mogoče oddati drugače in oddajo javnega naročila narekuje bistvena ogroženost splošnih interesov, ki jih podrobneje opredelijo države članice.

Na tem mestu tudi opozarjamo na po našem mnenju netočen prevod Direktive 2014/24/EU, angleška različica namreč v 3 odstavku 57. člena govori o »overriding reasons«, kar je prevajalec prevedel kot »pomembnejših razlogov«. Menimo, da bi bil ustrežnejši prevod v smislu »bistvenih/vitalnih interesov Republike Slovenije« kar bi po našem mnenju ustrezalo tudi namenu določbe iz tretjega odstavka 57. člena direktive. Longman Exams Dictionary namreč angleško besedo »overriding« opredeljuje kot »more important than anything else«, na podlagi česar gre sklepati, da je evropski zakonodajalec želel predvideti uporabo izjeme le v resnično izjemnih primerih. Ureditev, ki jo osnutek ZJN-3 predvideva v tretjem odstavku 74. člena je zato neustrezna, saj dopušča uporabo izjeme tudi v primeru, če obstajajo zgolj pomembnejši razlogi povezani s splošnejšimi interesi. Predvidena ureditev v ZJN-3 tako dopušča uporabo izjeme v bistveno širšem obsegu kot to določa direktiva, saj je prag za dopustnost uporabe izjeme neprimerno nižji. Poleg tega osnutek ZJN-3 ne določa splošnejših interesov, saj le primeroma navaja razlog javnega zdravja in ogroženost življenja ljudi. O dejanskem obsegu izjeme lahko tako samo ugibamo. Predvideno ureditev zato ocenjujemo kot neustrezno, saj dopušča preširok krog diskrecijskega odločanja naročnikom. Zato predlagamo, da se uporabo izjeme omeji na primere, ko je to nujno potrebno zaradi bistvene ogroženosti interesov Republike Slovenije, pri čemer naj zakonodajalec bistvene interese tudi izrecno opredeli (predlagamo varnostne, zdravstvene in okoljske interese). Kumulativno naj bo določen tudi pogoj, da je uporaba izjeme dopustna le v primeru, če javnega naročila ni mogoče oddati ob upoštevanju zahtev iz prvega in drugega odstavka 74. člena ZJN-3.

V povezavi s 7. in 8. odstavkom 74. člena menimo, da to določilo ni ustrezno, saj daje možnost zlorab. Naročnik bi na ta način lahko javno naročilo oddal ponudniku, ki ga preferira, čeprav ta ne izpolnjuje pogojev. Po drugi strani gre za ugotavljanje osnovne sposobnosti. To je nek minimum, ki bi ga moral izpolnjevati sleherni ponudnik, če želi konkurirati kot potencialni izvajalec del, ki se financirajo iz javnih sredstev. Zato izjeme v zvezi z ugotavljanjem osnovne sposobnosti ne bi smele biti dovoljene.

76. člen

Prvi odstavek določa da lahko naročnik določi objektivna pravila in pogoje za sodelovanje, ki se lahko nanašajo na (a) ustreznost za opravljanje poklicne dejavnosti, (b) ekonomski in finančni položaj in (c) tehnično in strokovno sposobnost. V drugem odstavku pa

določa: »Naročnik lahko gospodarskim subjektom kot zahteve za sodelovanje naloži le pogoje iz tega člena. Vse zahteve mora omejiti na tiste, s katerimi je mogoče ustrezno zagotoviti, da ima kandidat ali ponudnik pravne in finančne zmogljivosti ter tehnične in strokovne sposobnosti za izvedbo javnega naročila, ki se oddaja. Vse zahteve morajo biti povezane in sorazmerne s predmetom javnega naročila«. Nadalje osnutek ZJN-3 podrobneje ne opredeljuje objektivnih pravil in pogojev za sodelovanje ponudnikov. Osnutek sicer zlasti v petem, devetem in desetem odstavku nekoliko natančneje opredeljuje pravila in pogoje, ki jih lahko naročniki določijo za sodelovanje, vendar naročnikom kljub temu prepušča (pre)veliko diskrecije pri določanju pravil in pogojev. Menimo, da bi bilo z vidika pravne varnosti in predvidljivosti, predvsem pa z vidika zaščite pred morebitnimi zlorabami s strani naročnikov zaradi privilegiranja vnaprej izbranega ponudnika, ustrežnejše, če bi osnutek določeneje opredelil dopustne pogoje in zahteve. Ker gre za izrazito tehnično materijo, ki vseskozi potrebuje ustrezne prilagoditve in spremembe, upoštevati pa je potrebno tudi specifičnost posameznih predmetov javnega naročanja, predlagamo, da se v osnutku zakona določi, da Vlada RS s podzakonskim aktom podrobneje opredeli možne pogoje in spremembe za določitev objektivnih meril za sodelovanje ponudnikov v postopkih javnega naročanja, v katerem se določi tudi ustrezno »licenciranje«.

Predlagamo, da se ponovno razmisli o kriteriju, ki je predviden v 6. odstavku 76. člena, to je zahteva glede letnega prometa. Določeno je, da naročnik ne sme zahtevati višjega kot dvakratnega zneska naročila. To pa po našem mnenju še vedno onemogoča sodelovanje nekaterih manjših ponudnikov, ki so lahko konkurenčnejši ali predvsem boljše usposobljeni, zato predlagamo nižjo vrednost, vsaj za določene intelektualne storitve, medtem ko na segmentu gradenj ocenjujemo, da je rešitev primerna, vključno z možnostjo višje zahteve.

Predlagamo, da se v 11. odstavku 76. člena določi:

- standardni referenčni obrazci za pravne osebe
- standardni referenčni obrazci za fizične osebe
- standardno referenčno potrdilo z določeno veljavnostjo, npr. največ 6 mesecev.

Javni naročniki morajo sami voditi skupno bazo referenc ponudnikov, v katero lahko vsak naročnik vedno vpogleda. V praksi se pojavljajo namreč težave, da javni naročniki določenim ponudnikom ne želijo potrditi referenc, kljub temu, da s projektom ni bilo težav. Zato se nam zdi primerno in smiselno, da se na ta način izognemo subjektivnemu preferiranju določenih ponudnikov s strani javnih naročnikov. Na primer naročnik enemu ponudniku referenco potrdi, drugemu, čeprav je referenca enakovrstna pa ne. To je neenakopravna obravnava in jo moramo preprečiti.

Reference so pomemben element za ocenjevanje ponudb. Običajno se zahtevajo reference, potrjene s strani naročnikov. Vendar bi zakon moral pri tem upoštevati realnost: včasih ponudnik ne more predložiti potrjenih referenc (zlasti na primer pri storitvah, ki so bile opravljene za tuje - javne in zasebne - naročnike). Po drugi strani srečujemo primere potrjenih referenc, ki pa jih naročniki pri morebitnem preverjanju ne želijo pojasniti. Zato naj zakon dopusti možnost preverljivih referenc (npr. z zahtevo navedbe kontaktnih podatkov referenčnega naročnika) ali izjavo ponudnika. Pri referencah, ki se nanašajo na domače javne naročnike, naj zadošča navedba naziva projekta (storitve) in naziva naročnika. Te reference lahko javni naročnik vedno sam preveri. Dodatno predlagamo razmislek o uvedbi enotnih referenčnih obrazcev za pravne osebe in strokovnjake.

Predlagamo tudi, podobno kot je že napisano v pobudi, da bi se za posamezna področja uredil enotni obrazec, kjer bi npr. ponudniki dobili referenčno potrdilo, ki bi veljalo vsaj 6 mesecev. Kopijo tega bi lahko predložili v vsakem JN.

Predlagamo, da se ustvari pravna podlaga za določitev pravil in pogojev za sodelovanje, ki so specifične za posamezno dejavnost. To so lahko priloge temu členu, ki se oblikujejo s sodelovanjem strokovne javnosti. Kot primer navajamo minimalne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci gradbenih del.

»Priloga: Minimalni pogoji, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci gradbenih del pri izvedbi objektov

skupina A

Projekte s pogodbeno vrednostjo enako ali večjo od 8,0 mio € brez DDV, lahko izvaja podjetje z ustrežno registracijo dejavnosti*, ki ima redno zaposlenih najmanj 20 delavcev, od tega redno zaposlenih najmanj 6 inženirjev s pooblastilom za odgovorno vodenje del ali v RS pridobljeno poklicno kvalifikacijo za odgovorno vodenje del, ki je imelo v preteklem letu prihodke iz poslovanja večje od dvakratnika pogodbenega posla ali v preteklih dveh letih prihodke iz poslovanja večje od štirikratnika pogodbenega posla, ki deluje na trgu najmanj 5 let, v preteklem letu s kapitalom višjim od osmine vrednosti pogodbenega posla, ki je zavezanec za Kolektivno pogodbo gradbenih dejavnosti.

skupina B

Projekte s pogodbeno vrednostjo enako ali večjo od 4,0 in manjšo od 8,0 mio € brez DDV, lahko izvaja podjetje z ustrežno registracijo dejavnosti*, ki ima redno zaposlenih najmanj 13 delavcev, od tega redno zaposlenih najmanj 4 inženirje s pooblastilom za odgovorno vodenje del ali v RS pridobljeno poklicno kvalifikacijo za odgovorno vodenje del, ki je imelo v preteklem letu prihodke iz poslovanja večje od dvakratnika pogodbenega posla ali v preteklih dveh letih prihodke iz poslovanja večje od štirikratnika pogodbenega posla, ki deluje na trgu najmanj 4 leta, v preteklem letu s kapitalom višjim od osmine vrednosti pogodbenega posla, ki je zavezanec za Kolektivno pogodbo gradbenih dejavnosti.

skupina C

Projekte s pogodbeno vrednostjo enako ali večjo od 2,0 in manjšo od 4,0 mio € brez DDV, lahko izvaja podjetje z ustrežno registracijo dejavnosti*, ki ima redno zaposlenih najmanj 9 delavcev, od tega redno zaposlenih najmanj 3 inženirje s pooblastilom za odgovorno vodenje del ali v RS pridobljeno poklicno kvalifikacijo za odgovorno vodenje del, ki je imelo v preteklem letu prihodke iz poslovanja večje od dvakratnika pogodbenega posla ali v preteklih dveh letih prihodke iz poslovanja večje od štirikratnika pogodbenega posla, ki deluje na trgu najmanj 3 leta, v preteklem letu s kapitalom višjim od osmine vrednosti pogodbenega posla, ki je zavezanec za Kolektivno pogodbo gradbenih dejavnosti.

skupina D

Projekte s pogodbeno vrednostjo enako ali večjo od 1,0 in manjšo od 2,0 mio € brez DDV, lahko izvaja podjetje z ustrežno registracijo dejavnosti*, ki ima redno zaposlenih najmanj 6 delavcev, od tega redno zaposlenih najmanj 2 inženirja s pooblastilom za odgovorno vodenje del ali v RS pridobljeno poklicno kvalifikacijo za odgovorno vodenje del, ki je imelo v preteklem letu prihodke iz poslovanja večje od dvakratnika pogodbenega posla ali v preteklih dveh letih prihodke iz poslovanja večje od štirikratnika pogodbenega posla, ki deluje na trgu

najmanj 2 leti, v preteklem letu s kapitalom višjim od osmine vrednosti pogodbenega posla, ki je zavezanec za Kolektivno pogodbo gradbenih dejavnosti.

skupina E

Projekte s pogodbeno vrednostjo enako ali večjo od 0,4 in manjšo od 1,0 mio € brez DDV, lahko izvaja podjetje z ustrežno registracijo dejavnosti*, ki ima redno zaposlene najmanj 4 delavce, od tega redno zaposlena bodisi najmanj 2 inženirja s pooblastilom za odgovorno vodenje del ali v RS pridobljeno poklicno kvalifikacijo za odgovorno vodenje del bodisi najmanj 2 delavca s pooblastilom za odgovorno vodenje posameznih del ali v RS pridobljeno poklicno kvalifikacijo za odgovorno posameznih vodenje del, ki je imelo v preteklem letu prihodke iz poslovanja večje od pogodbenega posla ali v preteklih dveh letih prihodke iz poslovanja večje od dvakratnika pogodbenega posla, ki deluje na trgu najmanj 1 leto, v preteklem letu s kapitalom višjim od osmine vrednosti pogodbenega posla, ki je zavezanec za Kolektivno pogodbo gradbenih dejavnosti ali Kolektivno pogodbo za obrt in podjetništvo.

skupina F

Projekte s pogodbeno vrednostjo enako ali večjo od 0,04 in manjšo od 0,4 mio € brez DDV, lahko izvaja podjetje z ustrežno registracijo dejavnosti*, ki ima redno zaposlene najmanj 3 delavce, od tega redno zaposlenega bodisi najmanj 1 inženirja s pooblastilom za odgovorno vodenje del ali v RS pridobljeno poklicno kvalifikacijo za odgovorno vodenje del bodisi najmanj 1 delavca s pooblastilom za odgovorno vodenje posameznih del ali v RS pridobljeno poklicno kvalifikacijo za odgovorno posameznih vodenje del, ki je imelo v preteklem letu prihodke iz poslovanja večje od pogodbenega posla ali v preteklih dveh letih prihodke iz poslovanja večje od dvakratnika pogodbenega posla, ki deluje na trgu najmanj 1 leto, v preteklem letu s kapitalom višjim od osmine vrednosti pogodbenega posla, ki je zavezanec za Kolektivno pogodbo gradbenih dejavnosti ali Kolektivno pogodbo za obrt in podjetništvo. *Registracija dejavnosti: Gospodarske družbe ali zadruga morajo imeti v sodni register vpisano dejavnost gradbeništva. Samostojni podjetnik mora imeti takšno dejavnost priglašeno pri davčni upravi. Za tiste izvajalce, ki na podlagi Obrtnega zakona svojo dejavnost opravljajo na obrtni način, je pogoj za izvajanje del pridobljeno obrtno dovoljenje na podlagi Obrtnega zakona. Zaradi zagotovitve možnosti nemotenega nadaljnega poslovanja za vse, ki teh pogojev ne izpolnjujejo (predvsem so to mikro in mala podjetja), obvezno zagotoviti prehodno obdobje, vsaj 2 leti.

Obrazložitev:

Gradnja objektov, ki sicer spada med najzahtevnejša opravila, še posebej pri zahtevnih in javnih objektih, je z opustitvijo vsakokratne kadrovske prisotnosti in individualne odgovornosti odgovornih vodij v podjetju izvajalca del prepuščena neodgovorni, nekvalitetni in ponekod tudi nevarni izvedbi, v pretežni meri pa tudi negospodarnim naložbam. Še posebej je nedopustna podpovprečna izvedba del na objektih, ki se plačujejo z javnim denarjem, tako s finančnega vidika, kot tudi iz vidika varnosti. Skladno s sedaj veljavno zakonodajo lahko v Sloveniji objekt gradi, rekonstruira ali odstrani pravna ali fizična oseba na podlagi same registracije, brez zaposlenih, pri čemer si lahko delovno silo zagotovi preko podjemnih ali drugih pogodb obligacijskega prava, zaradi česar so takšne družbe v konkurenčni prednosti pred gradbenimi družbami, ki redno zaposlujejo in ki skrbijo za razvoj kadrov in financirajo v znanje, tradicijo, kvaliteto, družbeno odgovornost. Veljavna zakonodaja sicer v določenem delu regulira omenjeno področje, vendar se to v praksi ne odraža na želeni način, saj se poleg slabe kakovosti storitev pojavljata tudi nelojalna konkurenca in socialni dumping.

Obrazložitev je skupaj s svojo zahtevo je oblikovalo 13 gospodarskih, poklicnih in strokovnih asociacij in izobraževalnih ustanov v AN ZORG. Za spodbujanje podjetij za investiranje v lastne kapacitete, kadre in razvoj in omejitev veriženja podjetij ter zmanjševanje korupcijskih tveganj v gradbeništvu je potrebno omejiti dostop do javnih naročil gradenj podjetjem, ki nimajo ustrezne strukture in minimalnega števila zaposlenih, ki v zadnjih letih niso dosegala zahtevanega minimalnega obsega izvedenih del, in ki niso zavezana k spoštovanju uveljavljenih socialnih standardov v Sloveniji.

V Sloveniji smo v zadnjem desetletju bili lahko priča množičnemu propadanju podjetij v panogi gradbeništva, ki so največji delež svojih poslov opravljala preko javnih naročil. Še posebej fazi zmanjšanja obsega poslov je prišlo ob nekritični izbiri izvajalcev po izključni uporabi principa najnižje cene, do pojava izjemnega velikega obsega socialnega dumpinga v panogi, z izjemno negativnimi socialnimi in narodnogospodarskimi posledicami za panogo in državo. Slovenski javni naročniki, ne sprejemajo nobene odgovornosti za nastalo stanje.

Zato mora Slovenija pristopiti k ratifikaciji Konvencije št. 94 Mednarodne organizacije dela o preprečevanju socialnega dumpinga v javnem naročanju.

Za natančno opredelitvijo vsebine naročila v gradbeništvu mora naročnik zagotoviti kvalitetno projektno dokumentacijo z natančnimi popisi del. Le na ta način je moč preprečevati potencialno koruptivna ravnanja vseh udeležencev v javnem naročanju. Poleg tega pa so kvalitetni popisi del najpomembnejše orodje za izločanje neobičajno nizkih ponudb, ki ko glavni vzrok tako razširjenega socialnega dumpinga v slovenskem javnem naročanju v gradbeništvu.

77. člen

Predlagamo, da se v zadnjem odstavku 77. člena v zadnjem stavku, določi, da morajo biti dokumenti, s katerimi naročnik sicer že razpolaga še vedno veljavni oziroma odražati zadnje stanje.

78. člen

Predlagamo, da se v 9. odstavku 78. člena jasno določi, kje oziroma pri kom se hranijo tako zbrani podatki do pravnomočnosti odločitve o oddaji javnega naročila. Ali je to naročnik ali pristojno ministrstvo iz tega odstavka?

81. člen

Predlagamo, da se v 2. odstavku 81. člena v prvi vrstici beseda »preveri« nadomesti z besedno zvezo »mora preveriti«.

Obrazložitev:

Menimo, da v tem delu prihaja do številnih kršitev, tako s strani domačih ponudnikov, kot tudi s strani tujih. Pri tem lahko naročnik angažira tudi inšpekcijske službe. Predvsem je pomembno, da tudi podizvajalci morajo imeti plačane davke, prispevke za svoje zaposlene, morajo zaposlovati skladno s delovnopravno zakonodajo, izplačevati plače na način in v višini, ki velja v RS, vključno z veljavnimi kolektivnimi pogodbami itd. Zato je tudi odgovornost naročnika, da preveri ali so ti standardi že v času presoje kršeni.

84. člen

Predlagamo, da se 4. odstavek 84. člena dopolni tako, da se glasi:

»(4) V primeru:

- javnih naročil arhitekturnih, inženirskih, prevajalskih in svetovalnih storitev ter storitev s področja informacijskih tehnologij in kreativnih dejavnosti,
- javnih naročil drugih storitev, če naročilo presega mejne vrednosti za objave,
- javnih naročil gradenj, če naročilo presega mejne vrednosti za objave,
- javnih naročil blaga, če naročilo presega mejne vrednosti za objave

naročnik ne sme uporabiti zgolj cene kot edinega merila pri oddaji javnega naročila. Merilo najnižje cene se lahko uporabi za javna naročila blaga širše potrošnje za katere se lahko uporabi postopek elektronske dražbe po tem zakonu.«

Obrazložitev:

V četrtem odstavku tega člena je določeno, da samo v primeru javnih naročil arhitekturnih in inženirskih storitev naročnik ne sme uporabiti zgolj cene kot edinega merila pri oddaji javnega naročila.

Ni povsem jasno in logično, zakaj se predlog ZJN-3 pri prepovedi uporabe najnižje cene kot edinega merila omejuje samo na arhitekturne in inženirske storitve. Ne gre namreč spregledati dejstva, da je bila uporaba kriterija najnižje cene v preteklosti izjemno problematična tudi na številnih drugih področjih, predvsem pa pri storitvah intelektualne narave in pri gradnjah. Prav prvenstveni uporabi merila najnižje cene pretežni del stroke in prakse pripisujeta številne zgrešene in nekvalitetno izvedene projekte, ki so v končni posledici javne finance obremenili mnogo bolj, kot pa je bilo sprva mišljeno.

Drugi odstavek 67. člena Direktive 2014/24/EU določa, da države članice lahko določijo, da javni naročniki ne smejo uporabiti zgolj cene ali stroškov kot edinega merila pri oddaji javnega naročila, oziroma lahko omejijo uporabo zadevnih meril na nekatere kategorije javnih naročnikov ali nekatere vrste javnih naročil, na podlagi česar gre sklepati, da je merilo najnižje cene vendarle še vedno dopustno (določba je verjetno posledica dejstva, da se merilo najnižje cene predvsem v starih članicah še vedno masovno uporablja, kljub vsem težavam, ki jih to merilo prinaša). Kljub temu ne gre spregledati dejstva, da je namen nove evropske ureditve omejiti uporabo merila najnižje cene in ga nadomestiti s kvalitativnimi kriteriji.

Poleg tega, da uporaba merila najnižje cene s stališča načela gospodarne in učinkovite porabe javnih sredstev v večini primerov vodi do ravno nasprotnega učinka od zelenega, je uporaba tega merila tudi zelo problematična s stališča načela konkurenčnosti in celotne konkurenčne zakonodaje. Predvsem na področju gradbeništva in storitev so znani primeri, v katerih so se izbrani izvajalci posluževali dumpinških ali celo predatorskih cen, in na ta način izkrivljali konkurenco. Ob tem je potrebno še posebej poudariti, da predlog novega ZJN-3 daje velik poudarek preprečevanju in sankcioniranju kršitev delovnega in socialnega prava, ki so pogosto pravi razlog za nenormalno nizke cene.

Upoštevajoč vse navedeno se zdi smiselno, da se prepoved uporabe merila najnižje cene predpiše na vseh področjih.

86. člen

Prvi odstavek določa, da mora naročnik od gospodarskih subjektov zahtevati, da pojasnijo ceno ali stroške v ponudbi, če so ponudbe glede na gradnje, blago ali storitve neobičajno nizke. V tretjem odstavku pa je določeno, da naročnik oceni informacije, ki jih je pridobil na podlagi poziva iz prvega člena in v primeru če predložena dokazila zadostno ne pojasnijo nizke ravni predlagane cene ali stroškov, ponudbo zavrne. Naročnik neobičajno nizko ponudbo oceni na podlagi elementov, ki jih osnutek predvideva v drugem odstavku 86. člena ter morebitnih drugih relevantnih elementov. Predlagana ureditev torej ohranja diskrecijo naročnikov, ki lahko ponudbo zavrnejo le po preučitvi pojasnila ponudnika. Osnutek v četrtem odstavku obligatorno zavrnitev ponudbe določa le v primeru, če se ugotovi, da je ponudba neobičajno nizka, ker ni skladna z veljavnimi obveznostmi iz drugega odstavka 3. člena tega zakona. Predlagana ureditev pa ne določa več, kdaj se ponudba avtomatično šteje za neobičajno nizko, kot to npr. določa trenutni ZJN-2 v 49. členu.

Institut neobičajno nizke ponudbe ocenjujemo kot enega ključnih varovalk v boju proti nelojalni konkurenci, zato predlagamo, da se prvemu odstavku doda določbo, ki bo določala v katerih primerih se ponudba šteje za neobičajno nizko ponudbo in mora naročnik takšnega ponudnika obvezno pozvati k predložitvi pojasnil.

Predlagamo, da se zakon opre na predlog spremembe glede objave ocenjene vrednosti. V tem primeru predlagamo, da predlog zakona v prvem odstavku dodatno določi, da mora naročnik vsako ponudbo, ki je 30% nižja od ocenjene vrednosti preveriti.

Kot alternativno metodo predlagamo tudi metodo »dveh ovojníc« s čimer se doseže neodvisnost kvalitativnih kriterijev od cene. Ponudniki so vabljeni k oddaji ponudb na podlagi predložene in objavljene razpisne dokumentacije. Primer je povzet po mednarodnih IPA projektih za področje informacijskih projektov. Ponudbe se oddajajo v dveh ločenih kuvertah:

Prva ovojnica – kvalitativni del ponudbe:

(1) Primerne strokovnjake (40% točk) – key and non-key experts, ki se jih v fazi izbire ocenjuje glede na reference in znanja (ponavadi 4 key experti – business glede na vsebino projekta, projekt manager, technical and quality assurance), ki morajo fizično sodelovati na projektu ter odgovarjajo za realizacijo

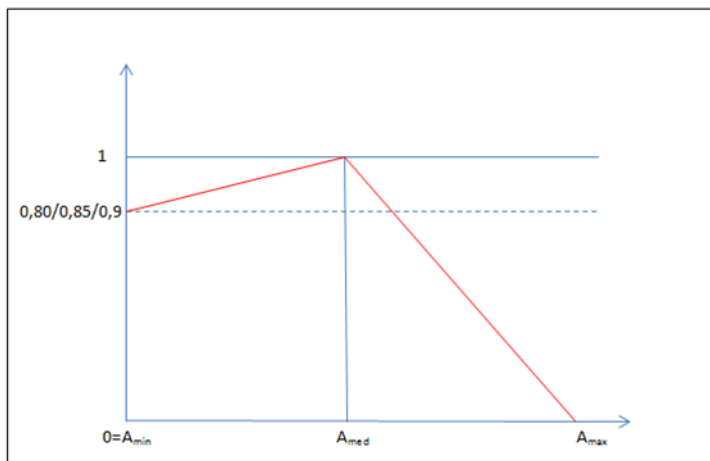
(2) Primerno vsebinsko ponudbo (40% točk) – ponudba in projektni načrt se ocenjuje glede na zahteve razpisa

Druga ovojnica – finančni del ponudbe:

Finančna ponudba (20% točk) – finančna ponudba se oddaja ločeno – ločena zapečateni ovojnica, ki se odpira po pregledu ter ocenjevanju vsebinske ponudbe. Samo za tiste ponudbe ki so ocenjene z več kot 80% točk (expertni in vsebinska ponudba) se odpre finančne ponudbe

Za končno oceno ter izbiro, se sešteje točkovanje strokovnjakov, vsebinske ponudbe ter cene (finančne ponudbe). Tisti z največ točkami dobi razpis.

Alternativna metoda vrednotenja finančnega dela ponudbe je lahko tudi metoda po vzoru Italijanskega modela:

Pojasnilo h grafu:

Os x: vrednost ponudbe v EUR

Os y: ocena finančnega dela ponudbe

A_{max} =najvišja vrednost ponudbe v EUR

A_{med} =srednja vrednost vseh ponudb v EUR (povprečna vrednost ponudb v EUR)

A_{min} =najnižja vrednost ponudbe v EUR

Po predlagani metodi dobi najvišjo oceno finančnega dela ponudbe »1« vrednost, ki ustreza povprečni vrednosti ponudb, medtem ko dobi najnižja največ vrednost od »0,80« do »0,90« (točno vrednost v vsakem konkretnem primeru posebej določi naročnik in jo objavi v razpisni dokumentaciji). Preostale vrednosti ocen se določijo po zgornjem grafu. Na ta način najnižje ponudbene cene niso prekomerno favorizirane.

Dodatno je lahko alternativni način preverjanja nenormalno nizkih ponudb tudi sistem določanja mediane. Naročnik že v razpisnih pogojih mora navesti, da bo kot indic, pri katerem bo preverjal neobičajno nizka cena obravnaval tisto ceno, ki leži več kot 20% pod mediano. To pomeni, da že vnaprej napove, kdaj bo ponudbe preverjal. Ta metodo naj bo prepuščena oblikovanju pri posameznem naročniku (za državne organe je to lahko enotna metoda za vse) predlagamo uporabo mediane za določanje neobičajno nizkih ponudb.

Mediana je definirana kot vrednost, ki leži na sredini po velikosti razvrščenih ponudb, katerim je naročnik dodal še ocenjeno vrednost storitve, ki jo je določil sam pred pričetkom postopka oddaje javnega naročila. Ocenjujemo, da bi predlagana sprememba imela predvsem preventivni učinek, ponudniki bi se namreč zavedali, da bo njihova ponudba predmet podrobnejše obravnave, če bo cena bistveno odstopala od siceršnjih tržnih cen, hkrati pa se tudi naročnikom nalaga dolžnost ukrepanja v primeru neobičajno nizke ponudbe. Institut neobičajno nizke ponudbe je namreč primarno namenjen varstvu ponudnikov pred dumpinškimi cenami, zato na strani naročnikov ni mogoče pričakovati pretirane angažiranosti pri preverjanju in izločanju neobičajno nizkih ponudb. Zato tudi predlagamo relativno nizek prag 20 % pod mediano v primerjavi s trenutno ureditvijo, ki kot neobičajno nizko ponudbo določa ponudbo, če je vrednost ponudbe za več kot 50 % nižja od povprečne vrednosti pravočasnih ponudb in za več kot 20 % nižja od naslednje uvrščene ponudbe.

Primer 1

V primeru sodega števila prispelih ponudb, je mediana vrednost, ki leži na sredini.

Ponudba 1 79.569 EUR

Ponudba 2	81.250 EUR
Ponudba 3	100.000 EUR
Ocenjena vrednost	110.000 EUR
Ponudba 4	199.999 EUR

Mediana znaša v tem primeru 100.000 EUR. Mejna vrednost 20% pod mediano leži pri 80.000 EUR. Ponudbo 1 zato javni naročnik izloči iz nadaljnega postopka.

Primer 2

V primeru lihega števila prispelih ponudb, je mediana srednja oz. povprečna vrednost izmed dveh vrednosti, ki ležita na sredini.

Ponudba 1	79.569 EUR
Ponudba 2	81.250 EUR
Ponudba 3	100.000 EUR
Ocenjena vrednost	110.000 EUR
Ponudba 4	199.999 EUR
Ponudba 5	250.000 EUR

Mediana znaša v tem primeru 105.000 EUR. Mejna vrednost 20% pod mediano leži pri 84.000 EUR. Ponudbi 1 in 2 zato javni naročnik izloči.

Primer 3

Primer samo ene ponudbe je le poseben primer lihega števila ponudb.

Ponudba 1	60.000 EUR
Ocenjena vrednost	110.000 EUR

Mediana znaša v tem primeru 85.000 EUR. Mejna vrednost 20% pod mediano leži pri 68.000 EUR. Ponudba 1 je pod to vrednostjo in je zato javni naročnik izloči. Analiza pokaže, da v primeru samo ene ponudbe, ta mora biti višja od 2/3 ocenjene vrednosti, da bi bila hkrati višja od 80% mediane.

Princip izločanja neobičajno nizkih ponudb po že vnaprej definiranih in transparentno zapisanemu pravilu mediane stimulira ponudnike, da resnično ne stremijo k neobičajno nizkim vrednostim, ker bodo njihove ponudbe potencialno izločene. Skratka dobimo nabor ponudb, katerih vrednost leži v območju sprejemljivega in ki lahko vstopijo v proces transparentnega ocenjevanja po merilih glede kvalitete in cene.

Možne so seveda kombinacije – z vidika transparentnosti pa naj naročniki že v razpisni dokumentaciji objavijo katero oziroma kakšno kombinacijo preverjanja bodo uporabili. Te metode uporabljamo samo kot primere, za katere pa menimo je treba najti ustrezno mesto v podzakonskem aktu in s tem dvigniti raven teh metod na pravno materijo, ki za sabo nosi tudi določene posledice.

Predlagamo, da se 3. odstavek glasi:

»(3) Naročnik oceni predložene informacije tako, da se posvetuje s ponudnikom, ali preveri navedbe pri njegovih dobaviteljih, podizvajalcih oziroma drugih poslovnih partnerjih. Ponudbo lahko zavrne le, če predložena dokazila oziroma preverbe zadostno ne pojasnijo nizke ravni predlagane ponujene cene ali stroškov, pri čemer se upoštevajo elementi iz drugega odstavka tega člena.«

Obrazložitev:

Menimo, da mora biti v primeru nenormalno nizkih ponudb oziroma tveganj povezanih s tem, odločilen angažma naročnikov pri preverjanju informacij, ki so mu na razpolago, vključno s preverjanem navedb pri dobaviteljih in podizvajalcih.

89. člen

Peti odstavek 89. člena ureja predložitev, dopolnjevanje, popraviljanje in pojasnjevanje ustreznih informacij ali dokumentacije, pod pogojem, da so takšne zahteve popolnoma skladne z načeloma enake obravnave in transparentnosti. Dopolnitev, popravek ali pojasnilo se lahko nanaša izključno na takšne elemente ponudbe, katerih obstoj pred iztekom roka, določenega za predložitev prijave ali ponudbe, je mogoče objektivno preveriti. Takšna ureditev je boljša, kot je trenutno veljavna ureditev po 78. členu ZJN-2. Predlagana ureditev po 89. členu ZJN-3 se namreč izrecno nanaša na tiste elemente ponudbe, katerih obstoj pred iztekom roka, določenega za predložitev prijave ali ponudbe, je mogoče objektivno preveriti. Vendar pa bi bilo zaradi zagotavljanja načela enakopravnosti oz. enake obravnave ponudnikov in načela zagotavljanja konkurence potrebno navedeno določbo dopolniti tako, da bi spremembo, dopolnitev oz. popravo lahko zahteval tudi sam ponudnik, če bi ugotovil, da pri njegovi ponudbi obstaja takšna pomanjkljivost, naročnik pa bi mu to moral dopustiti. Trenutno predlagana ureditev namreč pravico, da zahteva dopolnitev, popravek ali pojasnilo, daje izključno naročniku, s tem pa povečuje njegovo polje proste presoje in ponudnika, ki ga naročnik ni pozval k dopolnitvi postavlja v neenakopraven položaj nasproti ponudniku, ki je bil s strani naročnika k dopolnitvi oz. spremembi ponudbe pozvan.

Prav tako predlagamo, da se iz besedila tega odstavka črta beseda »lahko«.

Opozarjamo tudi, da predlagana ureditev v zadnjem stavku petega odstavka govori le o dopolnitvi popravku ali pojasnilu (»Dopolnitev, popravek ali pojasnilo se lahko nanaša izključno na takšne elemente ponudbe, katerih obstoj pred iztekom roka, določenega za predložitev prijave ali ponudbe, je mogoče objektivno preveriti«). Menimo, da bi bilo z nomotehničnega vidika pravilneje, da bi navedena določba zajemala tudi spremembo ponudbe, v šestem odstavku osnutek namreč govori o nedopustnih dopolnitvah ali spremembah. Tudi sicer ni videti utemeljenega razloga, da bi bila sprememba ponudba izvzeta iz pogoja, ki ga osnutek predvideva v petem odstavku.

90. člen

Predlagamo, da se drugi odstavek 90. člena glasi:

»(2) Naročnik mora po v roku 45 dni sprejeti odločitev na podlagi preverjanja in ocenjevanja v skladu s 75. členom tega zakona, in obvestiti vsakega kandidata in ponudnika o sprejetih odločitvah v zvezi s sklenitvijo okvirnega sporazuma, oddajo javnega naročila ali vključitvijo v dinamični nabavni sistem.«

Obrazložitev:

Drugi odstavek 90. člena osnutka ZJN-3 določa: »Naročnik mora po končanem preverjanju in ocenjevanju v skladu s 75. členom tega zakona čim prej obvestiti vsakega kandidata in ponudnika o sprejetih odločitvah v zvezi s sklenitvijo okvirnega sporazuma, oddajo javnega naročila ali vključitvijo v dinamični nabavni sistem.« Predlog osnutka novega ZJN-3 torej ne

določa roka, v katerem mora naročnik sprejeti odločitev o oddaji javnega naročila in to odločitev sporočiti kandidatom in ponudnikom. Takšna ureditev ni ustrezna, saj naročniku omogoča neupravičeno in neutemeljeno odlašanje s sprejemom odločitve o oddaji naročila, kljub temu, da so za to lahko izpolnjeni vsi objektivni pogoji. Na tem področju so se v preteklosti že pojavljale težave, ko so naročniki z izigravanjem določb ZJN-2 neutemeljeno odlašali s sprejemom odločitve o oddaji javnega naročila samo zato, ker jim zaradi razlogov, ki niso bili objektivne narave, najugodnejši ponudnik ni ustrezal. Zato predlagamo, da se določbo prvega odstavka dopolni tako, da se doda rok (npr. 45 dni) v katerem mora naročnik sprejeti odločitev o oddaji naročila in o tem obvestiti ponudnike.

Predlagamo, da se dopolni tretji odstavek 90. člena z novo alinejo, ki se glasi:

- pravni pouk.

Obrazložitev:

V tretjem odstavku 90. člena osnutka ZJN-3 so navedeni obvezni elementi odločitve o oddaji javnega naročila. Med temi obveznimi elementi ni pravnega pouka, kar je neustrezno glede na določbo petega odstavka 25. člena ZPVPJN, po katerem je po odločitvi o oddaji javnega naročila ali priznanju sposobnosti rok za vložitev zahtevka za revizijo osem delovnih dni od prejema te odločitve. V odločitvi, ki jo mora naročnik sporočiti ponudniku, bi moral naročnik opozoriti ponudnike o možnem pravnem varstvu ter navesti kje in v kakšnem roku se vloži zahteva za uveljavitev pravnega varstva v postopku javnega naročanja, in višino takse za postopek pravnega varstva v postopku javnega naročanja, transakcijski račun, na katerega se le-ta vplača in sklic, ki se pri tem navede.

Poleg tega je glede na določbo 25. člena ZPVPJN neustrezno tudi, da osnutek ZJN-3 govori le o tem, da mora naročnik po končanem preverjanju in ocenjevanju v skladu s 75. členom osnutka zakona čim prej obvestiti vsakega kandidata in ponudnika o sprejetih odločitvah v zvezi s sklenitvijo okvirnega sporazuma, oddajo javnega naročila ali vključitvijo v dinamični nabavni sistem. Glede na dejstvo, da je uveljavljanje pravnega varstva vezano na rok osmih delovnih dni od prejema odločitve, bi bilo edino ustrezno, da se v ta člen vnese izrecna določba, po kateri se vročitev odločitve o oddaji javnega naročila ponudniku opravi v skladu z zakonom, ki ureja upravni postopek.

V desetem odstavku je določeno: »Naročnik mora o vseh odločitvah v skladu s tem členom obvestiti ponudnike in kandidate na način, da podpisano odločitev iz tega člena objavi na portalu javnih naročil. Naročnik mora svojo odločitev obrazložiti v skladu z določbami tega člena. Odločitev se šteje za vročeno z dnem objave na portalu javnih naročil. V primeru, ko objave odločitve na portalu javnih naročil ni mogoče povezati z objavo obvestila o naročila, mora naročnik odločitev vročiti v skladu z zakonom, ki ureja upravni postopek in jo hkrati objaviti na portalu javnih naročil«.

Osnutek predvideva le objavo odločitve na Portalu javnih naročil s čimer se bo odločitev štela za vročeno. Ureditev ocenjujemo kot neustrezno, na dan vročitve so namreč vezani številni drugi roki za opravo dejanj v postopku, zlasti pet oziroma osem dnevni rok iz petega in šestega odstavka 25. člena ZPVPJN za vložitev zahteve za revizijo. Ker gre v postopkih javnega naročanja pogosto za kompleksne postopke in zato npr. priprava zahtevka za revizijo zahteva relativno veliko časa (zlasti, če so v pripravo vključeni zunanji sodelavci, npr. odvetniki), menimo, da bi bilo ustrezneje določiti vročanje skladno z zakonom, ki ureja upravni postopek. Ureditev se zlasti zdi pretirana ob upoštevanju drugega odstavka, ki

naročnikom ne nalaga nobenega roka za odločitev o oddaji ponudbe (znani so primeri iz prakse, ko ponudniki na odločitev čakajo tudi več kot leto dni!). Skladno s četrtem odstavkom 87. člena ZUP se vročitev šteje za opravljeno z dnem, ko naslovnik prevzame dokument oziroma, če naslovnik dokumenta ne prevzame v 15 dneh, se šteje vročitev za opravljeno s potekom tega roka. Ocenjujemo, da ureditev vročanja, ki jo določa ZUP, nudi ustrezne varovalke pred morebitnim izogibanjem vročitve s strani ponudnikov. Obdobje mirovanja iz 92. člena se zato ne more nesorazmerno zavleči, kar je po naših predvidevanjih sicer razlog za spremembo ureditve vročanja. Možno pa je tudi opredeliti možnost vročanja po elektronski poti poleg klasičnega vročanja oziroma kot alternativo, saj obstajajo rešitve že na področju sodstva in te rešitve preslikati v javno naročanje. Vendar pa tako ohlapne določbe, kot so v zvezi z vročanjem predvidene s predlogom zakona ne bodo zagotavljale zadostnega pravnega varstva.

Predlagamo, da se sklic v drugem odstavku 90. člena, ki se veže na 75. člen tega zakona spremeni v pravi sklic, in sicer na 89. člen.

Obrazložitev:

Sprememba je redakcijske narave.

Predlagamo, da se 90. člen dopolni z novim 9. 10. in 11. odstavkom, ki se glasijo:

»(9) V primeru, da naročnik po pravnomočnosti odločitve o oddaji javnega naročila do sklenitve pogodbe o izvedbi javnega naročila odstopi od izvedbe javnega naročila iz razlogov, da predmeta javnega naročila ne potrebuje več ali da zanj nima zagotovljenih sredstev ali da se pri naročniku pojavi utemeljen sum, da je bila ali bi lahko bila vsebina pogodbe posledica storjenega kaznivega dejanja na strani naročnika, je naročnik dolžan vsem ponudnikom, ki so oddali dopustne ponudbe, povrniti stroške, ki so jim s pripravo in oddajo ponudbe nastali.

(10) Če naročnik ustavi postopek javnega naročanja pet dni ali manj pred iztekom roka za oddajo ponudb, mora povrniti ponudnikom pavšalne zneske stroškov v višini 50 eur.

(11) Če naročnik odstopi od postopka v času od izteka roka za oddajo ponudb do pravnomočnosti odločitve o izbiri, je naročnik dolžan vsem ponudnikom, ki so oddali dopustne ponudbe, povrniti stroške, ki so jim s pripravo in oddajo ponudbe nastali.«

Obrazložitev:

Obligacijsko pravno gledano se pogajanje za sklenitev posla, od katerega se odstopi brez utemeljenih razlogov, ki ji ni mogoče predvideti, šteje kot sklenitev posla. Menimo, da je nepravilno in nesorazmerno, da se naročnik lahko kadarkoli odloči, da z izbranim ponudnikom ne bo sklenil pogodbe, medtem pa so številni ponudniki vložili svoja sredstva, svoj čas in predvsem napor, da so pravočasno in v skladu z vsemi zahtevami pripravili svoje ponudbe. Določba kot je oblikovana sicer pomeni, da mora povrniti stroške vsem ponudnikom, ki so prijaviili dopustne ponudbe, saj mora na naročnika delovati predvsem kot sankcija zaradi neizpolnitve oziroma »lažnega pogajanja«. Menimo, da je odmena, predvsem zaradi razloga, da naročnik za naročilo nima zagotovljenih sredstev nujna in tudi sorazmerna. Po drugi strani pa se na ta način naročnike odvrča, da bi pridobivali informacije oziroma znanje ali pa dodatno pritiskali na ponudnike. V preteklosti se je dogajalo tudi, da so naročniki odstopili od naročila, ker naročila ni dobil »pravi« ponudnik, zato so pač

ne glede na izbiro, odstopili od pogodbe. Z marsikaterim javnim naročilom so povezani tudi stroški pridobivanja zavarovanja, ki so lahko znatni. Prav tako pa so v popolnem nesorazmerju pravice in obveznosti naročnikov in ponudnikov. Naročniki lahko v primeru odstopa od ponudbe uveljavijo bančne garancije za resnost ponudbe, medtem ko ponudniki v primeru odstopa naročnikov ne dobijo vrnjenih niti stroškov. Pri tem dodatno opozarjamo, da v številnih primerih naročniki vlečejo postopek javnega razpisa tudi eno leto, pri čemer konstantno zahtevajo določeno dokumentacijo in povzročajo stroške, nato pa odstopijo od namere izbrati ponudnika.

93. člen

Predlagamo, da se 93. člen dopolni z novima 4. in 5. odstavkom, ki se glasita:

»(4) Če naročnik sklepa pogodbo z izbranim ponudnikom mora v pogodbi določiti arbitražno klavzulo, pod pogojem, da javno naročilo presega mejne vrednosti v skladu z 2. odstavkom 22. člena tega zakona.

(5) Naročniki morajo v postopku naročila male vrednosti izbranemu ponudniku izdati izvršnico skladno z zakonom, ki ureja preprečevanje zamud pri plačilih.«

Obrazložitev:

Počasnost slovenskih sodišč je v povsem nesprejemljiva, saj je hitrost nastajanja škode najpogosteje mnogo večja od koristi, ki jo prinese pravična, vendar prepozna razsodba. V gradbenih sporih iz javno-naročniških projektov ostajajo podjetja praktično brez vsakršne pravne varnosti. Zato bi bila pri javnih naročilih potrebna obvezna uvedba arbitražnega reševanja sporov. Med znanimi prednostmi strokovne in dokončne odločitve arbitraže je še zlasti na področju gradbenih sporov za stranke ključnega pomena njihovo učinkovito obvladovanje časa in stroškov postopka (povprečen čas arbitražne rešitve spora je šest mesecev). Arbitražno reševanje sporov določajo tudi splošni in posebni pogodbeni pogoji FIDIC. Standardne pogodbe FIDIC pa še pred arbitražo predvidevajo poskus rešitve spora prek posebne komisije presojevalcev za reševanje sporov. Komisija mora rešiti spor v 84 dneh od dneva njegove predložitve. Odločitev komisije pa je obvezujoča za obe stranki, dokler se v postopku, ki sledi po morebitni strankini predložitvi izjave o nezadovoljstvu, ne spremeni v mirno poravnavo ali arbitražno razsodbo. MF tako kot glede predloga za obvezno upoštevanja FIDIC-ovih standardnih pogodb ugovarja, da to ni možno zaradi pogodbene svobode in si tudi napačno razlaga pomen arbitražnega reševanja sporov.

Tudi na ostalih področjih je smiselna obvezna uvedba arbitražnega reševanja sporov, saj to pomeni bistveno učinkovitejše obvladovanje časa in stroškov postopka, še posebej v primeru sporov večjih vrednosti oziroma kompleksnejših sporov.

ZJN bi moral zavezati javne naročnike, da za zavarovanje terjatev in predvsem pravočasno poplačil ponudnikov in podizvajalcev izstavijo izvršnico. Dodatno pa se lahko postavi zahteva v razpisu, da se izstavijo izvršnice tudi s strani izvajalcev do podizvajalcev in s tem postavi sorazmeren ukrep, v primerjavi z obstoječo ureditvijo.

94. člen

Zakon nima več obligatornih določb za pogodbe glede podizvajalcev in v tretjem odstavku tega člena določa neposredno plačevanje podizvajalcev le, če podizvajalec to zahteva: »Naročnik mora podizvajalcu, če podizvajalec to zahteva, neposredno nakazati plačilo za storitve, blago ali gradnje, opravljene oziroma izvedene za gospodarski subjekt, ki mu je bilo oddano javno naročilo«. Navedena določba je ustrežnejša kot v sedanjem zakonu, ne glede na to pa gre v zvezi s tem še opozoriti: V zvezi z neposrednim plačevanjem podizvajalcev opozarjamo na nekatere probleme, ki izhajajo iz ureditve neposrednih plačil podizvajalcem. Kot smo opozorili tudi v dokumentu Stališča in predlogi GZS glede sprememb javne naročniške zakonodaje (2015) so sicer dobronamerne rešitve o neposrednih plačilih podizvajalcem v noveli ZJN-2 povzročile precej težav glavnim izvajalcem. GZS zlasti poudarja težave v zvezi s finančnimi zavarovanji, naročniki namreč praviloma zahtevajo zadržanje dela plačila do izstavitve bančne garancije za odpravo napak v garancijski dobi, hkrati pa je glavni izvajalec nezavarovan proti podizvajalcu, saj se po predložitvi bančne garancije sprostijo bančna sredstva tudi podizvajalcu, ne da bi se preverilo, ali je tudi podizvajalec izročil glavnemu izvajalcu ustrezno bančno garancijo oziroma drugo ustrezno finančno zavarovanje. Glavni izvajalec ima lahko glede na celotno realizacijo tudi sorazmerno nizek denarni tok na transakcijskem računu in s tem bonitetne težave pri pridobivanju premostitvenih kreditov, v določenih primerih tudi težave pri izpolnjevanju zahtevanih referenc pri pridobivanju novih poslov na podlagi javnih naročil. Predlagana ureditev tudi ne nudi učinkovitega varstva v primeru uvedbe stečajnega postopka nad glavnim izvajalcem. Predlagana neposredna plačila podizvajalcem imajo namreč pravno naravo asignacije, OZ pa v 1046. členu določa, da »uvedba stečaja nad premoženjem nakazovalca ima po samem zakonu za posledico preklic nakazila, razen v primeru, če je nakazanec že sprejel nakazilo pred uvedbo stečaja in če ob sprejemu ni vedel in ni bil dolžan vedeti za stečaj«. Naročnik tako po začetku stečajnega postopka nima več pravne podlage za izvedbo nakazila podizvajalcem. Zato menimo, da bi bila ustrežnejša ureditev, ki neposrednih plačil podizvajalcem ne določa, saj obstoječa ureditev povzroča številne težave, hkrati pa ne rešuje problema plačilne nediscipline.

Kot alternativo neposrednemu plačevanju podizvajalcev priporočamo plačevanje glavnemu izvajalcu, ki nato v določenem roku plača podizvajalcem (in naročniku predloži dokazilo o plačilu).

Predlagamo, da se dopolni prvi odstavek 94. člena tako, da bo tudi za podizvajalce veljalo spoštovanje zahtev iz 74. in 76. člena. Prvi odstavek tega člena tudi določa: »Podizvajalci, ki sodelujejo pri izvedbi javnega naročila, morajo spoštovati veljavne obveznosti na področju okoljskega, socialnega in delovnega prava«. Namen določbe je preprečiti morebitne zlorabe ponudnikov, ki bi svojo »konkurenčnost« ponudbe gradili na podizvajalcih, ki ne izpolnjujejo minimalnih zahtev, ki se sicer zahtevajo za glavne izvajalce. Določba pa ne zajema dolžnosti spoštovanja oziroma izpolnjevanja zahtev iz 74. člena (razlogi za izključitev) in 76. člena (pogoji za sodelovanje). Zato predlagamo, da se v izogib morebitnim zlorabam prouči možnost dodatne določbe, ki ne bi bila diskriminatorna, bi pa možnost zahteve po izpolnjevanju vsaj posamičnih pogojev razširila tudi na podizvajalce.

Predlagamo, da se določba 3. odstavka spremeni tako, da se glasi:

»(3) Naročnik mora podizvajalcu, če podizvajalec to zahteva, neposredno nakazati plačilo za storitve, blago ali gradnje, opravljene oziroma izvedene za izbranega ponudnika, pod pogojem, da to omogoča narava naročila in da glavni izvajalec podizvajalcu ni poravnal svojih obveznosti v pogodbenem roku.«

Predlagamo, da se dodajo novi odstavki, ki se glasijo:

»Naročnik lahko v zvezi z javnimi naročili gradenj, storitev in blaga, ki vključujejo namestitvena ali inštalacijska dela, zahteva, da nekatere ključne naloge opravi neposredno ponudnik sam, če predloži ponudbo, s katero predvideva da bo določena dela oddal podizvajalcem.«

»Naročnik lahko določi, da se pod pogoji iz 5. odstavka 93. člena izvršnica uporablja tudi v razmerju med izbranim ponudnikom in podizvajalcem, vendar samo v primeru, da podizvajalec ni zahteval od naročnika neposrednega plačila v skladu s 3. odstavkom tega člena.«

»Naročnik mora v primeru javnih naročil gradenj, zahtevi za pridobitev uporabnega dovoljenja, poleg priloge iz zakona, ki ureja graditev objektov, priložiti pisne izjave izvajalcev in podizvajalcev, ki izvajajo storitev oziroma gradnjo, ki je neposredno povezana s predmetom javnega naročila, da so na podlagi potrjene zaključne situacije prejeli poplačilo svojih pogodbenih terjatev.«

»V primeru, da naročnik na podlagi zahteve podizvajalca izvaja neposredna plačila podizvajalcu, je takšen podizvajalec solidarno odgovoren naročniku za tisti del izvedbe ponudbe, ki ga je prevzel v izvajanje od glavnega izvajalca. Naročnik lahko v primeru zahteve podizvajalca za neposredno plačilo zahteva, da podizvajalec da naročniku ustrezno zavarovanje za tisti del ponudbe, ki ga je prevzel v izvajanje od glavnega izvajalca.«

Obrazložitev:

Gre za dopolnitve, ki lahko pomembno prispevajo, tako k samemu izboru ponudnikov, skupaj z njihovimi podizvajalci, preverjanje podizvajalcev glede njihovih lastnosti in izpolnjevanja pogojev. Med drugim možnosti, ki jih imajo naročniki na voljo za zavarovanje plačil so tudi izvršnice, možno pa je zavarovati naročnike, podizvajalce in izvajalce na način, da se določi obstrukcija pri pridobitvi uporabnega dovoljenja za gradnjo, če niso poplačani podizvajalci ali s strani naročnika izvajalec.

Dodatno predlagamo, da se zaradi težav v praksi, kjer glavni izvajalci prevzemajo celotno tveganje, medtem ko denarni tok gre mimo njih, neposredno podizvajalcem, določi solidarna odgovornost glavnega izvajalca in podizvajalca, takrat ko gre za izvedbo del, ki jih opravi podizvajalec. Zahteva se tudi zavarovanje v korist naročnika s tem namenom. Na ta način, bo po naši oceni odgovornost sorazmerno porazdeljena tako z vidika plačila, kot z vidika odgovornosti.

Nadaljnja ureditev podizvajalcev je prepuščena podzakonskemu aktu in sicer naj bi Vlada z uredbo natančneje določila pravila in postopke za neposredno izvajanje plačil podizvajalcem, način sporočanja informacij iz tega člena, način vključevanja podizvajalcev v izvajanje javnih naročil ter ravnanja naročnika, gospodarskega subjekta in podizvajalca pri izvedbi postopka javnega naročila in pogodbi o izvedbi javnega naročila. V kolikor v ZJN-3 ostaja inštitut plačevanja podizvajalcem (direktiva EU daje državam članicam le možnost, da uredijo to področje – ni zahteva), je potrebno, če ne v zakonu pa v Uredbi, določiti smiselno enako kot doslej, da mora izvajalec predhodno potrditi račun oziroma situacijo, da lahko sploh pride do neposrednega plačila podizvajalcu. V primeru neposrednega plačila podizvajalcem morajo biti jasno definirane verodostojne listine, ki so pogoj za realizacijo neposrednega plačila podizvajalcu. V primeru, da glavni izvajalec namenoma in neupravičeno zavlačuje s

potrditvijo faznih obračunskih situacij ali končne obračunske situacije mora imeti podizvajalec možnost, da primopredajo izvrši direktno javnemu naročniku.

Pri podizvajalcih, ki so fizične osebe predlagamo, da se temu prilagodijo tudi obrazci za tovrstne podizvajalce.

95. člen

Predlagamo, da se v 2. alineji, 4. točke 1. odstavka 95. člena beseda »insolventnost« nadomesti z izrazom »prisilna poravnava, ki je posledica insolventnosti«.

Obrazložitev:

V primeru insolventnosti, ki ima za posledico stečaj ni »pravnega nasledstva«, medtem ko v primeru prisilne poravnave se to lahko zgodi.

Predlagamo, da se 2. odstavek 95. člena spremeni tako, da se glasi.

»(2) V primeru iz 2. in 3. točke prvega odstavka tega člena kakršno koli zvišanje cene ne sme presegati 50 % vrednosti prvotnega javnega naročila ali okvirnega sporazuma. Če je opravljenih več zaporednih sprememb, ta omejitev velja za vsako spremembo posebej. Za namene izračuna te cene je posodobljena cena referenčna vrednost, če pogodba o izvedbi javnega naročila vsebuje določbo o indeksaciji.

Obrazložitev:

Gre za uskladitev z 72. členom Direktive.

Predlagamo, da se besedna zveza »...so potrebne dodatne gradnje, storitve ali dobave blaga...« v 6. odstavku 95. člena dopolni z besedo »nepredvidene« tako, da se glasi:

»6) Naročnik mora razloge za spremembo pogodbe v skladu s tem členom ne glede na objavo v skladu s tretjim odstavkom tega člena v vsakem primeru dokumentirati. V primeru spremembe pogodbe na podlagi 2. ali 3. točke prvega odstavka tega člena mora:

- dokumentacija v zvezi s spremembo v primeru iz 2. točke prvega odstavka tega člena obsegati najmanj navedbo vseh razlogov, zaradi katerih so potrebne nepredvidene ali dodatne gradnje, storitve ali dobave blaga, ki jih izvede prvotni izvajalec in niso bile vključene v prvotno javno naročilo ter razloge za ne-vključitev, zakaj zamenjava prvotnega izvajalca ni mogoča iz ekonomskih ali tehničnih razlogov, kot so zahteve glede zamenljivosti ali interoperabilnosti z obstoječo opremo, storitvami ali instalacijami, naročenimi v okviru prvotnega javnega naročila, kateri so ti naštetih razlogi ter njihov opis, kakšne in kako velike nevšečnosti ali kolikšno in katero podvajanje stroškov bi naročniku povzročila zamenjava izvajalca,
- dokumentacija v primeru iz 3. točke prvega odstavka obsegati vsebino spremembe, razloge zanje ter opis okoliščin, ki jih skrben naročnik ni mogel predvideti ter pojasnila, zakaj sprememba ne spreminja splošne narave javnega naročila.«

Obrazložitev:

Ne vidimo razloga, da bi bolj omejevali največjo vrednost sprememb kot jih Direktiva 2014/24/EU v 72. členu, ki jih omejuje na 50% in ob tem še preprečevali še njihovo ponavljanje. Saj smo v Sloveniji z dolgoletnim naročanjem tehnične dokumentacije za gradbene projekte v javnem naročanju izključno po najnižji ceni, ob izjemno ohlapnih zahtevah za tehnično dokumentacijo gradenj, kot jih določa Pravilnik o projektni dokumentaciji Uradni list RS, št. 55/2008, izjemno znižali kvaliteto tehnične dokumentacije. Poleg tega v Sloveniji nimamo uveljavljenih standardiziranih popisov del v gradbeništvu. Vse to pa izjemno povečuje tveganja po nepredvidenih in dodatnih gradnjah v javnem naročanju. Zato smatramo, da je omejevanje nesmiselno. Zmanjševanja tveganj nepredvidenih in dodatnih del pa se moramo lotiti pri njihovem izvoru, to je slabo definirani projektni nalogi in nekvalitetni tehnični dokumentaciji.

105. člen

Predlagamo, da se 105. člen dopolni z novim odstavkom, ki se glasi:

»(5) Naročnik mora ob zaključku izvedbe javnega naročila pripraviti in na Portalu javnih naročil objaviti poročilo o zaključku izvedbe, ki mora evidentirati časovna, funkcionalna in finančna odstopanja od oddane ponudbe ter način nadzora nad izvedbo.«

Obrazložitev:

Predlagamo, da se zaradi večje transparentnosti porabe javnih sredstev zahteva postimplementacijsko poročilo (po zaključku izvedbe projekta), saj se bo s tem po naši oceni dvignil tudi odnos javnih naročnikov do nadzora nad izvedbo in upravljanje izvedbe javnega naročila.

Dodatno želimo izpostaviti, da je zakon nedosleden pri uporabi izrazov »izključitev« in »zavrnitev«. V 105. členu zakonodajalec uporablja izraz zavrtnjen, zavrnitev ponudb, medtem ko se v nekaterih drugih členih (točka 29 prvega odstavka 2. člena, 46. člen, 47. člen,.....) navaja izraz izključitev ponudb.

Predlagamo, da se poenoti terminologijo v zakonu. Izraz izključitev je boljši od izraza zavrtnjen, ker je zavrtnjen ponudb definirana kot institut v petem odstavku 90. člena in bi lahko prišlo do nerazumevanja, v kolikor bi se zakon tudi v drugih delih skliceval na zavrtnjen ponudb, ki pa ni v smislu instituta iz 90. člena.